

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»
Директор інституту

О.О. Шеремет

«__» _____ 20__ р.

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри

Л.В. Шірінян

«__» _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: Напрями підвищення ділової активності підприємства

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 14

Зубченко Владислав Віталійович
(прізвище та ініціали)

Керівник Еш Світлана Миколаївна
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає
запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2020 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва)

Освітньо-професійна програма **Фінанси, банківська справа та страхування**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

«_____» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Зубченко Владислав Віталійович

1. Тема проекту (роботи) Напрями підвищення ділової активності підприємства

керівник проекту (роботи) Еш С. М., ст. викл.,
затверджені наказом вищого навчального закладу від 10 лютого 2020 109-КС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 02 червня 2020 р.

3. Вихідні дані до проекту (роботи) підручники, навчальні посібники, статті, звітність по страховій компанії.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Розділ 1. Теоретичні основи підвищення ділової активності підприємства Розділ 2. Загальна організаційно-економічна характеристика ДП «Київське лісове господарство» та оцінка його фінансового стану Розділ 3. Шляхи підвищення ділової активності ДП «Київське лісове господарство»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) Табл. 2.1 Аналіз доходів ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки; табл. 2.2 Аналіз витрат ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки; табл. 2.3 Аналіз динаміки активів ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки; табл. 2.4 Аналіз динаміки пасиву ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки; табл. 2.5 Аналіз майнового стану ДП «Київське лісове господарство»; табл. 2.6 Аналіз показників платоспроможності та ліквідності ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки; табл. 2.7 Аналіз показників рентабельності ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки; табл. 2.9 Аналіз ділової активності ДП

«Київське лісове господарство» (щодо використання активів) за 2016-2018 роки; табл. 2.10 Аналіз ділової активності ДП «Київське лісове господарство» (щодо використання пасивів) за 2016-2018 роки; табл. 3.1 Оцінка банкрутства за моделлю О. О. Терещенка ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 рр.; табл. 3.2 Оцінка банкрутства за допомогою моделі Альтман ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 рр.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Арич М. І.		
II	Арич М. І.		
III	Арич М. І.		

7. Дата видачі завдання 10 лютого 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	10.02.2020	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 26.04.2020	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 17.05.2020	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 31.05.2020	
5	Оформлення остатнього варіанту роботи: анотація, вступ, література та підпис керівником для проходження попереднього захисту	до 02.06.2020	
6	Підпис готової роботи завідувачем кафедри	12.06.2020	

Здобувач Зубченко В. В.
Керівник роботи Еш С. М.

АНОТАЦІЯ

Зубченко В.В. «Напрями підвищення ділової активності підприємства»

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2020.

Дипломна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем забезпечення напрямів підвищення ділової активності підприємства

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито сутність ділової активності підприємства, характеристика основних показників та взаємозв'язок ділової активності підприємства з його фінансовою стійкістю та платоспроможністю.

Другий розділ присвячено аналізу фінансово-економічної діяльності ДП «Київське лісове господарство».

У третьому розділі обґрунтовано шляхи підвищення ділової активності підприємства.

Ключові слова: ділова активність, фінансова стійкість, платоспроможність, прибутковість, напрями підвищення ділової активності.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Сутність ділової активності підприємства.....	7
1.2. Характеристика основних показників ділової активності підприємства.....	9
1.3. Взаємозв'язок ділової активності підприємства з його фінансовою стійкістю та платоспроможністю.....	23
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДП «КИЇВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ТА ОЦІНКА ЙОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ.....	30
2.1. Загальна характеристика ДП «Київське лісове господарство».....	30
2.2. Аналіз фінансового стану ДП «Київське лісове господарство».....	33
2.3. Аналіз показників ділової активності ДП «Київське лісове господарство».....	49
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ДП «КИЇВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	56
3.1. Зарубіжний досвід використання показників ділової активності....	56
3.2. Основні напрями підвищення ділової активності ДП «Київське лісове господарство».....	61
3.3. Оцінка стійкості економічного зростання підприємства.....	65
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В останні роки в Україні розвиваються ринкові відносини, що викликає зміни у всіх сферах діяльності господарюючих суб'єктів і в першу чергу змінюються їх функції управління та аналіз фінансового стану. Ринкові відносини, якщо їх правильно використовувати у діяльності підприємств, сприяють наповненню джерел власними засобами, забезпечують фінансову стабільність та конкурентоспроможність організації роботи господарюючих суб'єктів.

Показники ділової активності підприємства та їх аналіз оцінюють в динаміці оборотність усього власного капіталу, мобільних обігових коштів, готової продукції, дебіторської та кредиторської заборгованості, основних запасів тощо. Стабільність фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки обумовлена значною мірою його діловою активністю, що залежить від широти ринків збуту продукції, його ділової репутації (іміджу), ступеня виконання плану за основними показниками господарської діяльності, рівня ефективності використання ресурсів (капіталу) і стабільності економічного зростання.

Оцінка ділової активності на якісному рівні може бути отримана в результаті порівняння діяльності даної компанії з однотипними за сферою застосування капіталу підприємствами. На оцінювання рівня ділової активності підприємства впливають як суб'єктивні фактори так і певний набір об'єктивних показників, в тому числі фінансових коефіцієнтів, які формують рейтинг господарської діяльності підприємства на товарному чи фінансовому ринках. Ділова активність підприємства в фінансовому аспекті проявляється

насамперед в швидкості обороту його коштів, відображає ефективність роботи підприємства відносно величини авансованих ресурсів або відносно величини їх споживання в процесі виробництва.

Проблемами визначення сутності та оцінювання ділової активності господарюючих суб'єктів займається значна частина науковців, серед яких варто виділити праці Варавка В. В., Герасимчук З. В., Ігнатенко М. В., Косова Т. Д., Марченко О. І., Сачок В. Л., Шевчук Н. та ін.

Метою роботи є дослідження сутності ділової активності підприємства та розробка шляхів її удосконалення на прикладі виробничого підприємства. Відповідно до основної мети у роботі вирішуються наступні **завдання**:

- визначити сутність ділової активності підприємства;
- дослідити основні показники ділової активності підприємства;
- обґрунтувати взаємозв'язок ділової активності підприємства з його фінансовою стійкістю та платоспроможністю;
- дати оцінку загальній діяльності ДП «Київське лісове господарство»;
- провести аналіз фінансового стану ДП «Київське лісове господарство»
- проаналізувати показники ділової активності ДП «Київське лісове господарство»
- визначити основні напрями підвищення ділової активності ДП «Київське лісове господарство»;
- дослідити зарубіжний досвід використання показників ділової активності господарюючих суб'єктів;
- дати оцінку стійкості економічного зростання підприємства.

Об'єктом дослідження є ділова активність ДП «Київське лісове господарство».

Предметом дослідження є сукупність принципів, методів, відносин, які розкривають зміст ділової активності підприємства та забезпечують розробку шляхів її удосконалення.

Методи дослідження. Під час дослідження ділової активності використовувалися наступні методи: системно-структурний та абстрактно-логічний – при визначенні сутності ділової активності підприємства; порівняльний – в процесі аналізу показників фінансового стану та ділової активності, при порівнянні платоспроможності з показниками ділової активності; статистичний та економіко – математичний – при дослідженні загальних економічних показників діяльності підприємства.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, підручники, посібники, монографії, статті вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичні дані та фінансова звітність досліджуваного підприємства.

Практичне значення роботи. Результати дослідження рекомендовано використати для підвищення ділової активності ДП «Київське лісове господарство», а також при написанні тез і статей.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність ділової активності підприємства

Ефективність роботи підприємства визначається не лише високою прибутковістю, але і яким чином підприємство керує власними ресурсами, яку кількість цих ресурсів воно використовує для досягнення прибутковості та які грошові потоки при цьому генерує. Рівень використання ресурсів підприємства, швидкість та інтенсивність їх обертання визначається показниками ділової активності.

Ділова активність має тісний зв'язок з іншими важливими характеристиками підприємства. Вона значно впливає на інвестиційну привабливість, фінансову стійкість, кредитоспроможність. Висока ділова активність підприємства мотивує потенційних інвесторів до співпраці з підприємством, до вкладання коштів або здійснення комерційних угод.

Ділова активність є однією з найважливіших характеристик підприємства і може бути кількісно оцінена за допомогою певних показників [1, с. 178].

Інформаційною базою для аналізу ділової активності є фінансова звітність підприємства. Для внутрішнього аналізу можуть також бути використані дані синтетичного і аналітичного обліку.

У літературі існують різні підходи до визначення поняття «ділова активність». Якщо узагальнити точки зору вчених, то ділову активність можна визначити як комплекс зусиль, спрямованих на просування підприємства на ринках продукції, праці, капіталу. В контексті аналізу фінансово-господарської діяльності термін «ділова активність» вживається у вузькому розумінні – як поточна виробнича і комерційна діяльність підприємства, тобто як його

операційна діяльність. При цьому ділова активність відображається у динамічності розвитку підприємства, досягненню ним поставлених цілей, ефективності використання економічного потенціалу, розширенні ринків збуту [1, с. 178].

З точки зору фінансового аналізу ділова активність виражається, перш за все, швидкістю обороту її ресурсів. Аналіз ділової активності полягає в дослідженні рівня і динаміки різноманітних коефіцієнтів оборотності.

Ділова активність підприємства зазнає на собі значного впливу різних факторів і умов, які не завжди можна кількісно виміряти і проаналізувати. Найважливішими серед них є макроекономічні фактори, які або формують сприятливе підприємницьке середовище, що стимулює активну поведінку і розвиток підприємств, або навпаки – створюють передумови до згорання і уповільнення ділової активності. Фактори внутрішнього характеру також чинять вплив на ділову активність, але вони є підконтрольними керівництву. Також важливим є те, що від рівня і характеру ділової активності підприємства залежить структура капіталу, платоспроможність і ліквідність [1, с. 178].

Аналіз ділової активності здійснюється як на кількісному, так і на якісному рівнях. Аналіз на якісному рівні передбачає оцінку діяльності підприємства за неформальними критеріями, а саме:

- розширення ринків збуту (як внутрішніх, так і зовнішніх);
- наявність унікальної продукції;
- ділова репутація підприємства, його імідж;
- конкурентоспроможність підприємства;
- наявність постійних постачальників і покупців;
- наявність довгострокових угод купівлі-продажу;
- наявність популярних торгових марок тощо.

Наведені критерії варто порівнювати з аналогічними критеріями інших підприємств, що функціонують в одній галузі економіки.

Кількісні критерії ділової активності характеризуються системою абсолютних і відносних показників. До абсолютних показників належать:

- обсяг реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг;
- прибуток;
- величина авансованого капіталу;
- розмір оборотних активів;
- інтенсивність руху грошових потоків тощо.

Ці показники доцільно порівнювати в динаміці за певний проміжок часу. Основними показниками оцінки ділової активності є відносні показники, перш за все, показники оборотності активів [1, с. 179].

1.2. Характеристика основних показників ділової активності підприємства

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється передусім у швидкості обороту його засобів. Аналіз її полягає у дослідженні рівнів і динаміки різних фінансових коефіцієнтів оберненості, які є відносними показниками фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта [1, с. 179].

Аналіз оборотності активів є невід'ємною складовою фінансового аналізу. Оборотність активів краще дозволяє оцінити реальну ефективність операційної діяльності підприємства (за умови, що фінансова звітність справедливо відображає її фінансовий стан). Досить часто керівництво схиляється до орієнтації, головним чином, на швидке нарощування операційної прибутковості, бо саме цього чекають акціонери, при цьому нехтуючи те, що лише на контролі за витратами і маніпулюванні негрошовими позиціями звітності ефективна діяльність підприємства в довгостроковій перспективі в майбутньому неможлива.

Показники оборотності відображають, скільки разів протягом аналізованого періоду обертаються різні види активів підприємства. Оборнена величина, помножена на кількість днів в аналізованому періоді вказує на тривалість одного обороту цих активів. Показники оборотності мають велике значення для оцінки фінансового стану підприємства, оскільки швидкість обертання капіталу, тобто швидкість перетворення його в грошову форму, чинить безпосередній вплив на платоспроможність підприємства. А зростання швидкості обігу відображає підвищення виробничо-технічного потенціалу підприємства [16, с. 263].

Загальна оборненість усіх засобів складається з часткових показників оборненості окремих елементів цих засобів. Розглянемо показники, що характеризують ділову активність:

- коефіцієнт загальної оборотності капіталу (активів) або ресурсовіддача: розраховується як відношення чистого доходу від реалізації продукції (ЧД) до середньорічного підсумку балансу (А):

$$Ko_A = \frac{ЧД}{А} \quad (1.1)$$

Даний показник характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних у нього ресурсів незалежно від джерел їх утворення. Тобто відображає скільки разів за звітний період здійснюється повний цикл виробництва і обігу, що приносить прибуток підприємству, або скільки грошових коштів реалізованої продукції надає кожна одиниця активів, задіяних в її створенні. Зростання цього показника означає прискорення кругообігу засобів підприємства або зростання цін (у випадках зниження рентабельності підприємства та рентабельності необоротних активів) і є позитивним явищем [3].

Якщо доходи від реалізації продукції підприємства становлять менше 90% у загальній сумі доходів підприємства, то для точнішого розрахунку

показника оборненості активів варто в чисельнику брати загальну величину доходів підприємства за період (Д):

$$Ko_A = \frac{D}{A} \quad (1.2)$$

Показник оборотності загального капіталу прямо пропорційний до обсягу продажу і обернено пропорційний до загальної суми всіх використаних активів. Нормативних значень цей показник не має, оскільки він залежить від галузевих особливостей підприємства та від сфери його діяльності (у торговельній сфері показник оборотності зазвичай суттєво перевищує показник виробничого підприємства), але для кожної галузі бажано, щоб його значення перевищувало 1. Це означатиме, що загальне майно (капітал) підприємства обертається в доходах як мінімум один раз за період [1, с. 180];

Період обороту загального капіталу (активів (ТоА): відображає кількість днів, протягом яких відбувається повний оборот загального майна підприємства. Розраховується за формулою:

$$To_A = \frac{T}{Ko_A} \quad (1.3)$$

де Т – кількість днів у періоді. Якщо період дорівнює року, то Т = 365

Скорочення періоду обороту активів підприємства є позитивною ознакою і свідчить про підвищення швидкості обертання загального майна в доходах підприємства. Між коефіцієнтами оборотності і періодами обороту існує обернено пропорційна залежність: чим вищими є показники оборотності, тим нижчими є періоди обертання, і навпаки [1, с. 180].

Коефіцієнт оборотності мобільних (оборотних) засобів (Ком) – відношення чистого доходу від реалізації (ЧД) до середньої за період величини мобільних засобів (запаси і затрати, грошові кошти, розрахунки, інші оборотні активи) по балансу (МобК):

$$Ko_M = \frac{ЧД}{МобК} \quad (1.4)$$

Даний коефіцієнт показує швидкість обороту всіх мобільних (як матеріальних, так і нематеріальних) засобів підприємства. Зростання цього показника характеризується позитивно, якщо він співпадає із зростанням коефіцієнта оборотності матеріальних оборотних засобів і негативно, якщо коефіцієнт оборотності мобільних засобів зменшується [16, с. 265].

Занадто низький обсяг оборотного капіталу обмежує збут на підприємстві. Занадто високий обсяг свідчить про неефективне використання оборотних засобів. Визначити оптимальне співвідношення мобільних засобів і обсягу реалізації допомагає розрахунок коефіцієнта оборотності мобільних засобів. Для кожного підприємства значення цього показника індивідуальне, але можна знайти його оптимальний рівень. Так, якщо підприємство за умови постійного значення показника оборотності оборотних активів (мобільних засобів) постійно залучає додатковий позиковий капітал, це означає, що наявна швидкість обертання генерує недостатню кількість грошових коштів для покриття витрат і розширення діяльності. І навпаки, якщо за умови постійного обсягу реалізації чи його збільшенні підприємство отримує достатній дохід, то вважається що досягнуто ефективну швидкість обертання оборотних активів [1, с. 180].

Період обороту мобільних засобів (T_{OM}) характеризує кількість днів, протягом яких оборотні активи підприємства здійснюють повний оборот (від моменту придбання запасів до моменту надходження коштів за реалізовану продукцію) і розраховується за формулою:

$$T_{OM} = \frac{T}{K_{OM}} \quad (1.5)$$

де T – кількість днів у періоді.

Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних засобів (запасів) (K_{OZ}) – відношення собівартості реалізованої продукції (C_B) до середньої за період величини виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції і товарів (Z_B):

$$Ko_3 = \frac{C\text{в}}{ЗВ} \quad (1.6)$$

У деяких літературних джерелах у чисельнику формули 1.6 замість собівартості фігурує величина чистого доходу або навіть виручки від реалізації продукції. Використання чистого доходу або виручки для визначення швидкості обертання запасів призводить до завищення цього показника, оскільки до розрахунку включається і сума непрямих податків, і валовий прибуток підприємства [4].

Чим вищою є оборотність запасів, тим ефективнішою є його діяльність, нижчою - потреба в оборотному капіталі і стабільнішим є фінансовий стан підприємства за інших рівних умов.

Розраховуються декілька показників оборотності запасів:

- оборотність кожної складової запасів (виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції, товарів) у кількісному виразі;
- оборотність кожного найменування запасів за вартістю;
- оборотність сукупних запасів у кількісному виразі;
- оборотність сукупних запасів у вартісному вираженні.

Оцінка оборотності запасів визначає рівень ефективності роботи служби матеріально-технічного забезпечення і логістики на підприємстві. Прискорення оборотності запасів супроводжується додатковим залученням коштів до обороту, а уповільнення – відволіканням коштів, тривалішим осіданням у запасах [1, с. 181].

Крім того, в разі уповільнення оборотності запасів підприємство несе додаткові витрати на їх зберігання (витрати складів, ризик псування і старіння товарів).

Для торговельного підприємства доцільним є розрахунок коефіцієнта оборотності запасів ($Ko_{3\text{торг}}$) не за собівартістю, а за чистим доходом від реалізації продукції, оскільки для цих компаній більша частина витрат

припадає не на собівартість продукції, а на загальні адміністративні витрати і витрати на збут.

$$Ko_{\text{торг}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ЗВ}} \quad (1.7)$$

Вважаємо, що формулу 1.7 варто використовувати лише для підприємств торговельної сфери.

На деяких підприємствах можливою є ситуація, коли на початок і кінець періоду запаси дорівнюють нулю. Тоді швидкість обертання можна розрахувати, скориставшись квартальною звітністю підприємства [5].

Для достовірної оцінки ефективності обертання запасів необхідно досліджувати динаміку коефіцієнта оборотності за ряд періодів. Так, якщо коефіцієнт оборотності запасів скорочується, можна зробити висновок, що відбувається процес «затоварювання» складу. Якщо коефіцієнт оборотності зростає і є дуже високим, це свідчить про можливість виникнення перебоїв при відвантаженні готової продукції. Тому в деяких випадках підприємству доцільно залишати більші запаси на складах [1, с. 181].

Період обороту запасів (To_3) характеризує кількість днів, протягом яких виробничі і товарні запаси проходять повний цикл трансформації і змінюють свою матеріально-речову форму. Розраховується за формулою:

$$To_3 = \frac{T}{Ko_3} \quad (1.8)$$

де T – кількість днів у періоді.

Період обороту запасів може розраховуватися як за загальною сумою виробничих і товарних запасів у цілому, так і за кожною окремою складовою запасів. Спосіб розрахунку залежить від потреб аналізу.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості ($Ko_{ДЗ}$) – відношення чистого доходу від реалізації (ЧД) до середньої за період дебіторської заборгованості (ДЗ):

$$Ko_{ДЗ} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ДЗ}} \quad (1.9)$$

Даний показник свідчить про розширення або зниження комерційного кредиту, що надає підприємство. Зростання коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості означає збільшення швидкості сплати заборгованості підприємству, зменшення продажу в кредит. Зниження цього показника означає збільшення обсягу кредиту, що надає підприємство, тобто зростання купівлі продукції в кредит покупцями.

Оскільки до складу дебіторської заборгованості, крім зобов'язань покупців і замовників, входять також заборгованість засновників за вкладями до статутного капіталу, зобов'язання третіх осіб за авансами виданими тощо, то треба враховувати, що в показнику оборотності дебіторської заборгованості можливі деякі викривлення [6].

Прискорення оборотності дебіторської заборгованості в динаміці за ряд періодів розглядається як позитивна тенденція. Але занадто жорсткий контроль погашення дебіторської заборгованості може призвести до втрати клієнтів, занадто слабкий – до виникнення дефіциту оборотного капіталу і послабленню платіжної дисципліни боржників [1, с. 182].

Середній термін обороту дебіторської заборгованості (тривалість періоду обороту в днях) ($T_{o_{ДЗ}}$) – відношення календарного фонду часу за певний період (наприклад, за рік – 365 днів) до коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості ($Ko_{ДЗ}$):

$$T_{o_{ДЗ}} = \frac{T}{Ko_{ДЗ}} \quad (1.10)$$

де T – кількість днів у періоді.

Цей коефіцієнт характеризує середній термін погашення дебіторської заборгованості, середню тривалість відстрочки платежу, що надаються покупцям. Позитивно оцінюється зниження середнього терміну обороту дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (КоКЗ) – відношення чистого доходу від реалізації (ЧД) до середньої за період кредиторської заборгованості (КЗ):

$$Ko_{K3} = \frac{ЧД}{КЗ} \quad (1.11)$$

Даний показник свідчить про розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству. Зростання коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості свідчить про підвищення швидкості сплати заборгованості підприємства, а зниження – про зростання купівлі продукції в кредит.

Середній термін обороту кредиторської заборгованості (тривалість періоду обороту в днях) (ТоКЗ) – відношення календарного фонду часу за певний період до коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості (КоКЗ):

$$To_{K3} = \frac{T}{Ko_{K3}} \quad (1.12)$$

де T – кількість днів у періоді.

Період обороту кредиторської заборгованості характеризує середню тривалість відстрочки платежів, що надають підприємству постачальники. Чим більшим він є, тим активніше підприємство фінансує поточну виробничу діяльність за рахунок безпосередніх учасників виробничого процесу (використання відстрочки сплати рахунків постачальникам, замовникам, учасникам, працівникам, державі тощо) [1, с. 182].

Варто врахувати, що велика сума кредиторської заборгованості знижує фінансову стійкість і платоспроможність підприємства. Але кредиторська заборгованість часто дає змогу користуватися «безкоштовними» грошима підприємству.

Оскільки у складі кредиторської заборгованості, крім зобов'язань постачальникам, представлені зобов'язання з отриманих авансів, перед працівниками, перед Пенсійним фондом, перед бюджетом тощо, то можливі

деякі викривлення в показнику оборотності кредиторської заборгованості. Для отримання точніших показників оборотності кредиторської заборгованості (як і дебіторської) до розрахунку показника варто включати лише заборгованість за товари, роботи, послуги.

Аналіз оборотності кредиторської заборгованості необхідно проводити одночасно з аналізом оборотності дебіторської заборгованості. Так, якщо оборотність дебіторської заборгованості є вищою (тобто коефіцієнт оборотності є більшим, а період – меншим) оборотності кредиторської заборгованості, це є позитивним фактором. Взагалі, управління рухом кредиторської заборгованості – це встановлення таких договірних відносин з постачальниками, які ставлять терміни і розміри платежів підприємства постачальникам в залежність від надходження грошових коштів від покупців [1, с. 183].

Коефіцієнт оборотності грошових коштів: розраховується відношенням чистого доходу від реалізації (ЧД) до середнього залишку грошових коштів на рахунках і в касі (ГК):

$$Ko_{кг} = \frac{ЧД}{ГК} \quad (1.13)$$

Значення показника відображає, скільки обертів за період здійснили грошові кошти. Зростання показника є позитивною тенденцією. Тривалість обороту грошових коштів розраховується за формулою:

$$To_{кг} = \frac{T}{Ko_{гк}} \quad (1.14)$$

де T – кількість днів у періоді.

За допомогою цих двох показників оцінюють ділову активність підприємства щодо використання грошових коштів. Зниження коефіцієнта оборотності і зростання середнього терміну обертання грошових коштів свідчить про нераціональну організацію роботи підприємства. Це виявляється в уповільненні використання високоліквідних активів.

До показників ділової активності також відносять головний показник ефективності використання основних засобів – фондovіддачу. Зростання цього показника оцінюється позитивно. Воно означає збільшення величини продажу, що припадає на одиницю вартості засобів. Зростання коефіцієнта фондovіддачі може бути досягнуте як за рахунок відносно невисокого рівня основних засобів, так і за рахунок їх високого технічного рівня. Його величина залежить від галузі та її капіталомісткості. Але чим вищим є цей показник, тим нижчими є витрати звітного періоду. Низький коефіцієнт свідчить про недостатній обсяг реалізації або про надто високий рівень інвестування в ці види активів.

Наступна група показників ділової активності характеризує інтенсивність використання власних і залучених підприємством ресурсів, що потім були інвестовані в активи з метою одержання доходів. Якщо коефіцієнти оборотності і періоди обороту, наведені у формулах 1.4 – 1.14, характеризують ділову активність щодо використання активів підприємства (тобто ділову активність операційної і інвестиційної діяльності), то нижче наведена група показників оборотності характеризує ділову активність щодо пасивів (тобто активність фінансової діяльності підприємства) [1, с. 183].

Коефіцієнт оберненості власного капіталу (КоВК) – відношення чистого доходу від реалізації (ЧД) до середньої за період величини власного капіталу (ВК):

$$Ko_{BK} = \frac{ЧД}{BK} \quad (1.15)$$

Якщо даний показник є занадто великим порівняно з іншими показниками оборотності, це означає значне перевищення рівня продажів над вкладеним капіталом, що веде до зростання кредитних ресурсів і можливості досягнення тієї межі, коли власники можуть втрачати контроль над бізнесом. У цьому випадку коефіцієнт фінансового ризику зростає, знижується безпека кредиторів, і підприємство може мати значні ускладнення, пов'язані зі зменшенням доходів. Навпаки, низький показник означає бездіяльність частини

власних коштів. У цьому випадку коефіцієнт вказує на необхідність вкладення власних коштів в інше, більш прибуткове джерело доходів.

Коефіцієнт оборотності інвестованого капіталу (Ko_{ik}) – характеризує швидкість обороту довгострокових і короткострокових інвестицій підприємства, включаючи інвестиції у власний розвиток. Він розраховується за формулою:

$$Ko_{ik} = \frac{ЧД}{ІК} \quad (1.16)$$

де ЧД – чистий дохід підприємства за період

ІК – інвестований у підприємство капітал за період

У чисельнику формули 1.16 замість величини чистого доходу, який характеризує надходження лише від операційної діяльності, може бути використана загальна сума доходів підприємства від усіх видів діяльності [16, с. 266].

Інвестований капітал (ІК) рекомендується визначати як суму власного капіталу і довгострокових зобов'язань підприємства, або як суму власного капіталу, довгострокових зобов'язань і короткострокових кредитів банків.

Сутність цього коефіцієнта подібна до показника оборотності власного капіталу з тією різницею, що під час аналізу оборотності інвестованого капіталу необхідно враховувати вплив довгострокових зобов'язань підприємства.

Значення цього показника корисно порівнювати зі значенням коефіцієнта обертання робочого (функціонуючого) капіталу за однаковий проміжок часу. Коефіцієнт обертання робочого капіталу (Ko_{pk}) – визначається за формулою:

$$Ko_{pk} = \frac{ЧД}{РК} \quad (1.17)$$

де РК – робочий капітал

При оцінці цих показників у динаміці можна побачити, наскільки швидше чи повільніше обертається капітал, виведений з виробничої діяльності, порівняно з капіталом, задіяним у виробництві.

Аналізуючи значення цього показника, можна побачити уповільнення чи прискорення оборотності капіталу, що безпосередньо бере участь в основній діяльності.

Для кожного з наведених показників ділової активності щодо пасивів можна розрахувати відповідні періоди обороту різних складових капіталу. Періоди обороту різних складових капіталу називають періодами окупності [1, с. 184].

Так період окупності власного капіталу розраховується за формулою:

$$To_{BK} = \frac{T}{Ko_{BK}} \quad (1.18)$$

Період окупності інвестованого капіталу розраховується за формулою:

$$To_{IK} = \frac{T}{Ko_{IK}} \quad (1.19)$$

Період окупності робочого капіталу розраховується за формулою:

$$To_{PK} = \frac{T}{Ko_{PK}} \quad (1.20)$$

де T – кількість днів у періоді. Якщо період дорівнює року, то $T = 365$.

Скорочення всіх періодів окупності є позитивним явищем і свідчить про зростання інтенсивності та швидкості використання капіталу, залученого в підприємство, зростання ефективності використання капіталу [1, с. 185].

Продуктивність праці (ПП) – відношення виручки від реалізації продукції (ВР) до середньоспискової чисельності працівників (Чис):

$$ПП = \frac{ВР}{Чис} \quad (1.21)$$

Питома вага продукції, що поставляється на експорт (ПВП) – визначається як відношення величини виручки з продукції на експорт (ВРЕ) до загальної виручки від реалізації продукції:

$$ПВП = \frac{ВРЕ}{ВР} \quad (1.22)$$

Ділова активність підприємства зазнає сукупного впливу ряду факторів зовнішнього і внутрішнього характеру. До зовнішніх факторів можна віднести наступні [1, с. 185]:

- вид діяльності підприємства (виробництво, торгівля, посередництво, надання послуг тощо);
- галузева належність;
- розміри підприємства.

Вирішальний вплив на оборотність активів підприємства чинить макроекономічна ситуація. Інфляційні процеси, зміни податкового і митного законодавства, банкрутство партнерів, розрив господарських зв'язків призводять до накопичення запасів, що уповільнює процес обертання коштів.

До факторів внутрішнього характеру належать наступні:

- цінова політика підприємства;
- особливості формування структури активів;
- вибір методики оцінки товарно-матеріальних запасів.

Основними способами прискорення оборотності активів є:

- підвищення рівня ефективності маркетингових досліджень, спрямованих на прискорення просування товарів від виробника до споживача (вивчення ринку, удосконалення товарів і форм його просування, формування правильної цінової політики, оптимізацію асортименту тощо);
- прискорення бізнес-циклу за рахунок стимулювання збуту (рекламні кампанії, надання знижок, сезонні розпродажі товарів, програми підтримки покупців тощо);
- ведення переговорів з постачальниками про надання відстрочок платежу;
- оптимізація логістичних процесів з метою зниження витрат на транспортування і зберігання запасів та готової продукції;

- скорочення тривалості виробничого циклу за рахунок інтенсифікації виробництва (використання новітніх технологій, підвищення рівня продуктивності праці тощо);
- покращення організації матеріально-технічного оснащення з метою безперервних поставок і скорочення часу «заморожування» капіталу в запасах;
- прискорення процесів відвантаження продукції і оформлення розрахункових документів.

У результаті прискорення оборотності активів на підприємстві відбувається збільшення випуску продукції без додаткового залучення фінансових ресурсів. Крім того, за рахунок прискорення оборотності капіталу відбувається зростання суми прибутку. Якщо виробництво і реалізація продукції є збитковими, то прискорення оборотності засобів призводить до погіршення фінансових результатів і неефективного використання капіталу. Кожне підприємство має прагнути не тільки до прискорення руху капіталу на всіх стадіях кругообігу, але і до його максимальної віддачі, яка виражається у збільшенні суми прибутку на одну гривню капіталу [7].

При аналізі ділової активності, крім дослідження основних її кількісних показників, обов'язково треба аналізувати виконання планових показників, що відображають діяльність підприємства, їх динаміку. Особлива увага має приділятися аналізу ефективності використання ресурсів, темпів зростання обсягу реалізації, авансованого капіталу, прибутку. При цьому темпи зростання обсягу реалізації повинні перевищувати зростання авансованого капіталу, а темпи зростання прибутку – перевищувати темпи зростання реалізації [1, с. 186].

1.3. Взаємозв'язок ділової активності підприємства з його фінансовою стійкістю та платоспроможністю

У розпорядженні користувачів розроблені методики аналізу фінансового стану, характерними особливостями яких є застосування систем показників і рекомендованих нормативних значень для їх інтерпретації. Показники ліквідності характеризують оптимальність складу та структури активів і пасивів підприємства з позиції забезпечення його платіжної спроможності. Показники фінансової стійкості дозволяють оцінити платоспроможність у довгостроковій перспективі та рівень фінансового ризику. Показники оборотності характеризують ефективність використання майна та рівень ділової активності підприємства [18].

Проблема застосування системи показників полягає у її найбільш раціональному підборі, що, з одного боку, дозволило б уникнути їх дублювання (за економічним змістом), а, з іншого – охопити всі важливі характеристики досліджуваного об'єкта. При цьому значущість різних характеристик може варіювати, що необхідно враховувати особливо при розрахунку інтегральних показників фінансового стану. Від чіткості визначення категорії фінансового стану як об'єкту дослідження залежить і правильний підбір аналітичного інструментарію [18].

Логіка побудови дефініції економічної категорії «фінансовий стан підприємства» передбачає її розгляд передусім з позиції відтворювального процесу і підпорядкування законам ринку. В цілому дана категорія розкриває економічні відносини, що охоплюють широке коло грошових відносин, пов'язаних із формуванням, розміщенням і використанням фінансових ресурсів, грошових коштів, капіталу, доходів у процесі їх кругообігу, які формують фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку підприємства, здатність його функціонувати та розвиватися в змінному зовнішньому середовищі, поточні та перспективні можливості задовольняти вимоги кредиторів, а також інвестиційну привабливість [22].

З одного боку фінансовий стан підприємства, як основа його конкурентоспроможності відображає реальні та потенційні можливості

підприємства, які формуються в процесі виробничої, комерційної, фінансової та інвестиційної діяльності, здатність до самофінансування, характеризує рівень забезпеченості фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування і розвитку підприємства в довгостроковій перспективі, доцільність їх розміщення й ефективність використання. А з іншого – визначає фінансові взаємовідносини з іншими юридичними та фізичними особами, здатність підприємства функціонувати в зовнішньому середовищі, його потенціал у діловому співробітництві, дозволяє оцінити інвестиційну привабливість, визначити позицію підприємства у вітчизняних та інших рейтингах [22].

Фінансовий стан змінюється тією чи іншою мірою практично після кожної господарської операції. До того ж, його динаміка визначається розвитком підприємства на різних фазах життєвого циклу. Проте традиційні показники фінансового стану мають відмінні (а відтак – складно порівнювані) характеристики динамічності. Тому виникає об'єктивна необхідність удосконалення методичного підходу до аналізу фінансового стану підприємства з врахуванням його змінюваності. Так, показники фінансової стійкості та ліквідності визначаються на фіксований момент часу і не показують стану між моментами на початок та на кінець звітної періоду. У цьому контексті статичність цих показників об'єктивна, оскільки вони визначаються на основі фіксованих залишків фінансової звітності, крім того, платоспроможність – це здатність розрахуватись за зобов'язаннями у визначений період (момент настання зобов'язання) [25, с. 268]. Проте з іншого боку, здатність, яка виникає на певний момент часу є наслідком процесу, що має певний набір якісних і динамічних характеристик. Так, ліквідність (якщо розглядати її не тільки з погляду платіжного чи бухгалтерського балансу) характеризується певною якістю, властивостями активів, а також, особливостями джерел формування активів і залежить від ефективності їх використання. Ці властивості у свою чергу зумовлюються впливом ряду

внутрішніх і зовнішніх факторів, пов'язаних із якістю виробничих засобів, кваліфікацією персоналу, рівнем організації виробничого процесу, складом і умовами формування власних і залучених джерел засобів тощо, які й визначають динаміку процесу формування та використання активів [8].

З огляду на діалектику розуміння динамічності показників встановлено, що вищою динамічністю характеризуються показники ділової активності, а показники оборотності оборотних активів, які визначаються на основі даних за період, відображають ефективність процесу їх використання.

На підґрунті системного підходу встановлено, що обґрунтування системи показників і їх динамічності тісно пов'язане з урахуванням взаємозв'язків між окремими групами показників фінансового стану. У цьому контексті важливо дослідити взаємозалежності фінансової стійкості та ділової активності, оскільки вони відображають два найважливіші у фінансовому менеджменті критерії – ефективність і ризик [9].

Особливість дослідження взаємозв'язку показників фінансової стійкості із показниками ділової активності полягає в тому, що перші визначаються статично (на певний момент часу) на основі залишків на початок чи кінець періоду, а другі – динамічно, відображають дані за досліджуваний період і визначаються на основі усереднених показників та оборотів (зокрема, коефіцієнт оборотності активів (O_A), який визначається відношенням чистого доходу (ЧД) до середньої вартості активів (A):

$$O_A = \frac{\text{ЧД}}{A} = \frac{2 \text{ ЧД}}{A_0 + A_1} \quad (1.23)$$

де A_0 , A_1 – вартість активів відповідно на початок та кінець досліджуваного періоду

Цей показник характеризує швидкість проходження господарськими засобами всіх стадій їх кругообігу і показує скільки обертів вони здійснюють за досліджуваний період (рік). Його збільшення сприяє зростанню фінансових

результатів, підвищенню рівня платоспроможності, і в цілому свідчить про зростання ділової активності [24].

Для відображення взаємозв'язку між фінансовою стійкістю та діловою активністю дану модель необхідно трансформувати, розділивши чисельник і знаменник дроби (1.23) на середній власний капітал:

$$O_A = \frac{\frac{2 \text{ ЧД}}{BK_0 + BK_1}}{\frac{A_0 + A_1}{BK_0 + BK_1}} \quad (1.24)$$

В результаті перетворення у чисельнику дроби одержимо оборотність власного капіталу (ОВК). Цей показник відображає обсяг реалізованої продукції, що припадає на одиницю власного капіталу і характеризує швидкість обороту останнього. В системі показників ділової активності підприємства він використовується для оцінки ефективності управління ресурсами та участі власників.

Виходячи із формули (1.24) матимемо:

$$O_A = \frac{O_{BK}(BK_0 + BK_1)}{A_0 + A_1} = \frac{O_{BK} \left(2 \frac{BK_1}{A_1} - \frac{\Delta BK}{A_1} \right)}{2 - \frac{\Delta A}{A_1}},$$

Враховуючи, що $\frac{BK_1}{A_1} = K_{H_1}$:

$$O_A = \frac{O_{BK}(2 K_{H_1} \cdot A_1 - \Delta BK)}{2 \dot{A}},$$

Де K_{H_1} – коефіцієнт фінансової незалежності на кінець періоду.

Звідси:

$$K_{H_1} = \frac{\left(2 \frac{O_A}{O_{BK}} \cdot \dot{A} + \Delta BK \right)}{2 A_1},$$

Окремо необхідно дослідити співвідношення оборотності активів та оборотності власного капіталу (Co):

$$C_o = \frac{O_A}{O_{BK}}, \quad (1.25)$$

З одного боку цей показник відображає динаміку структури джерел фінансування діяльності (тобто фінансової стійкості). При зростанні частки власного капіталу за усередненим балансом C_o наближається до 1, а при зменшенні – до нуля. З іншого боку, O_{BK} можна інтерпретувати як характеристику оборотності активів, сформованих за рахунок власних джерел. Чим більше C_o наближається до 1, тим більше навантаження на власні джерела. Це значить, що за рахунок власних джерел формуються різні частини оборотних активів з більшою ліквідністю та обіговістю, при тому, що основне їх призначення – покриття необоротних та виробничих оборотних активів. Відтак, з фінансової точки зору при високому значенні C_o (коли оборотність активів наближається до оборотності власного капіталу) знижується ефективність використання власних джерел. І навпаки, чим менше C_o , тим більша оборотність 1 грн., вкладеної у власні джерела, однак при цьому зростає ризик втрати фінансової стійкості.

Отже, співвідношення оборотності активів та оборотності власного капіталу (C_o) можна розглядати як показник, що виражає динамічний взаємозв'язок між фінансовою стійкістю й ефективністю використання капіталу. Недоліком C_o є те, що він не відображає абсолютного ефекту, через що доцільно окремо враховувати динаміку чистого доходу. Однак співвідношення оборотності активів та оборотності власного капіталу є певним динамічним важелем, що відображає інтенсивність використання власних джерел [23, с. 96].

$$K_{H_1} = 2 A_1 \lll,$$

Позначимо:

$$\frac{\Delta A}{\Delta A_1} = T_A,$$

Де T_A – темп приросту активів.

Тоді:

$$K_{H_1} = C_o \left(1 - \frac{1}{\frac{2}{T_A} + 2} \right) + \frac{+\Delta BK}{2A_1}, \quad (1.26)$$

Приріст власного капіталу можна представити як:

$$\Delta BK = K_{H_1} \cdot A_1 - K_{H_0} \cdot A_0,$$

де K_{H_0} – коефіцієнт фінансової незалежності на початок періоду.

Тоді:

$$\frac{\Delta BK}{A_1} = \frac{K_{H_1} \cdot A_1}{A_1} - \frac{K_{H_0} \cdot A_0}{A_1} = K_{H_1} - \frac{1}{\frac{1}{K_{H_0}} \cdot \frac{A_1}{A_0}} = K_{H_1} - \frac{1}{\frac{1}{K_{H_0}}(1+T_A)}, \quad (1.27)$$

Виходячи з (1.26) і (1.27):

$$K_{H_1} = C_o \left(1 - \frac{1}{\frac{2}{T_A} + 2} \right) + \frac{1}{2} \left(K_{H_1} - \frac{1}{\frac{1}{K_{H_0}}(1+T_A)} \right),$$

Або після спрощення:

$$K_{H_1} = \frac{C_o(2+T_A) - K_{H_0}}{1+T_A}. \quad (1.28)$$

Дана залежність поєднує статичні показники із динамічними, дає можливість визначити вплив на фінансову стійкість рівня ділової активності підприємства, тому може використовуватись як у ретроспективному, так і перспективному аналізі. Оскільки взаємозв'язок між результативним показником і факторами, що його утворюють в комбінованій моделі жорстко детермінований, то для розрахунку впливу факторів доцільно скористатись способом ланцюгових підстановок. Через те, що в даному способі величина зміни узагальнюючого показника під впливом фактора залежить від прийнятої в розрахунку їх послідовності, то необхідно її обґрунтувати.

Кількісним параметром моделі (1.28) є коефіцієнт фінансової незалежності на початок періоду (K_{H_0}), він базовий у порівняльному аналізі і характеризує вихідну структуру джерел господарських засобів. Вплив цього фактора доцільно визначати у першу чергу. Темп приросту активів T_A

відображає динаміку процесу і хронологічно характеризує зміни, що відбулись після моменту для K_{n_0} . Його необхідно розглядати як фактор другого порядку. Якісний показник C_o є результатом динамічної взаємодії кількісних та структурних показників і відображає якісні характеристики – ефективність використання майна з позиції оптимізації структури джерел його формування [16, с. 268].

РОЗДІЛ 2

ЗАГАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДП «КИЇВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ТА ОЦІНКА ЙОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ

2.1. Загальна характеристика ДП «Київське лісове господарство»

Державне підприємство «Київське лісове господарство» засноване на державній власності, створено відповідно до наказу Державного комітету лісового господарства України від 20.10.2004 № 179 „Про реорганізацію державних лісогосподарських об'єднань та створення державних підприємств”, належить до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України (надалі – Орган управління майном) і входить до сфери управління Київського обласного та по м. Києву управління лісового та мисливського господарства (надалі – Управління).

Місцезнаходження: Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Стоянка, вул. Лісова, 15.

Підприємство створене з метою ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів а також охорони, відтворення та раціонального використання державного мисливського фонду на території мисливських угідь, наданих у користування підприємству.

Основними напрямками діяльності підприємства є:

- проведення заходів з відновлення лісів, підвищення їх продуктивності, створення насаджень із швидкоростучих і технічно цінних порід;
- здійснення заходів із заміни малоцінних низькопродуктивних насаджень на високопродуктивні заліснення малопродуктивних земель;
- організація лісонасінневої справи і лісових розсадників;

- збереження та посилення захисних властивостей лісів, лісонасаджень, що виконують захисні, водоохоронні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції; поліпшення стану та підвищення продуктивності лісів;

- охорона лісів і захисних лісонасаджень від незаконних порубів, пошкоджень, самовільного сінокосіння, випасання худоби в заборонених місцях та інших лісопорушень, притягнення до адміністративної відповідальності лісопорушників та стягнення з них збитків відповідно до чинного законодавства;

- охорона лісів і захисних лісонасаджень від пожеж, здійснення протипожежних заходів, захист лісів від хвороб та шкідників; облік лісових користування; популяризація серед населення значення збереження і правильного використання лісів і лісозахисних насаджень, залучення громадськості до справи відтворення та охорони лісів.

Підприємство є юридичною особою, веде самостійний баланс, має розрахунковий, валютний та інші рахунки в установах банків та печатку зі своїм найменуванням.

Майно Підприємства становлять основні фонди та оборотні засоби, а також інші матеріальні цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі Підприємства.

Чисельність працюючих підприємства на 01.01.2019 року становить 186 чоловік.

Статутний фонд Підприємства становить 2530,5 тис. грн.

На сьогодні ДП «Київський лісгосп» розташований в центральній частині Київської області та території Макарівського, Бородянського, Києво-Святошинського, Броварського, Бориспільського, Обухівського, Васильківського адміністративних районів і на території повноважень Київської та Ірпінської міських рад.

До складу лісгоспу входить сім лісництв (Семиполківське (Броварський район), Васильківське (Васильківський район), Обухівське (м. Обухів), Ірпінське (м. Ірпінь), Приміське (с. Стоянка), Козинське (с. Козин), Плахтянське (Макарівський район).

Лісовий фонд державного підприємства “Київське лісове господарство” знаходиться в основному у зеленій зоні м. Києва і займає 27723 га, з них вкриті лісовою рослинністю 24311 га. Лісові культури займають 14603 га або 52% вкритих лісом земель.

За рослинними умовами ліси підприємства розміщені частково у південному Поліссі та північній частині лісостепу на території шістьох адміністративних районів, які розташовані діаметрально по відношенню м. Києва в межах якого також є 90 га лісових земель.

Із загальної площі лісів підприємства 3205,5 га віднесені до природно-заповідного фонду, а 196 га представлені лісопарковою частиною зелених зон. Своім розташуванням визначаються першочергові функції лісів – рекреаційні, санітарно-оздоровчі та естетичні. Поряд з цим ці ліси піддаються великому антропогенному навантаженню.

За складом насадження представлені великою кількістю видів деревних та чагарникових порід але домішують сосна звичайна, яка займає 59,2 відсотки території, дуб звичайний 19,1 відсоток, вільха чорна – 5,6 відсотків, береза повисла 3,7 відсотків. Інші породи присутні частіше в складі деревостанів лісостепової зони.

За віковою структурою молодняки займають 15,2% вкритих лісовою рослинністю земель, середньовікові – 64,2%, пристигаючі 7,7%, а стиглі і перестиглі – 12,9%.

В 2016-2018 роках в лісах підприємства в цілому було заготовлено 209,3 тис.м³ ліквідної деревини, в т.ч. ділової – 40,9 тис.м³.

Основними сортиментами, які заготовлюються в лісгоспі є дрова паливні та технологічні, половники всіх сортів, баланси та фанерна сировина.

Найбільшим попитом в споживачів користуються дрова паливні (реалізовано 31% від річної заготівлі).

2.2. Аналіз фінансового стану ДП «Київське лісове господарство»

Аналіз фінансово-господарської діяльності необхідний для того, щоб мати уяву про ефективність фінансово-господарської діяльності та управління підприємством, загальний стан справ на підприємстві.

Основним завданням аналізу є оцінка ефективності використання активів, доходів, витрат та результатів діяльності підприємства за звітний період, виявлення факторів, які позитивно або негативно вплинули на кінцеві фінансові результати. Саме з нього видно, як підприємство використовує свій виробничий потенціал, прибуткове воно чи ні [11].

Ефективність різних видів діяльності підприємства виражається в отриманих фінансових результатах. Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період необхідно порівняти доходи звітного періоду і витрати, які були здійснені для отримання цих доходів [10].

Доходи та витрати підприємства класифікуються по видах діяльності, які здійснює підприємство. Такий підхід дає можливість врахувати особливості кожного виду діяльності, прослідкувати зміни по видах діяльності і забезпечити формування інформації для подальшого аналізу і ухвалення управлінських рішень. Склад доходів і витрат підприємства відповідає видам діяльності.

Аналіз доходів підприємства за 2016-2018 роки наведений в табл. 2.1.

Аналіз доходів ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки, тис. грн.

Стаття	2016	2017	2018	Абсолютне і відносне відхилення					
				2017-2016		2018-2017		2018-2016	
				тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
Чистий дохід від реалізації продукції	3790 3	3621 8	4581 6	-1685	-4,7	9598	20,9	7913	17,27
Інші операційні і доходи	1649	1142	822	-507	-44,4	-320	-38,9	-827	-100,6
Інші фінансові доходи	266	48	12	-218	-454,2	-36	-300	-254	-2116,7
Інші доходи	2977	166	336	-2811	-1693,4	200	59,5	-2641	-786,0
Всього	4279 5	3757 4	4698 6	-5221	-13,9	9412	20	4191	8,92

За даними табл. 2.1 можна зробити висновки, що чистий дохід від реалізації продукції у 2018 р. відносно 2016 р. зріс на 7913 тис. грн або на 17,27 відсотка.

Інші операційні доходи знизились на 827 тис. грн. або на 100,6 відсотка. Інші фінансові доходи зменшилися на 254 тис. грн або на 2116,7 відсотка. Інші доходи знизились на 2641 тис. грн або на 786,0 відсотка. Загалом доходи підприємства зросли на 4191 тис. грн або на 8,92 відсотка.

Підприємство за ці роки мало нестабільний фінансовий стан у вигляді різкого зменшення доходів у 2017 році на 13,9 % за рахунок часткового зменшення реалізації продукції основного виробництва та в значній мірі за

рахунок зменшення надходжень по інших доходах від допоміжних виробництв та наданих послуг.

Порівнюючи 2016-й та 2018-й роки, можна зробити висновок, що у 2018 році підприємство стала працювати краще, оскільки чистий дохід від реалізації продукції помітно зріс.

Доходи у 2018 році становлять 46986 тис. грн, а видатки – 46965 тис. грн, отже прибуток становить 21 тис. грн.

Витрати підприємства за 2016-2018 роки наведені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз витрат ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки, (тис. грн)

Стаття	2016	2017	2018	Абсолютне і відносне відхилення, тис.грн/ %					
				2017-2016		2018-2017		2018-2016	
				тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Собівартість реалізованої продукції	29370	29683	37812	313	1,1	8129	21,5	8442	22,3
Адміністративні витрати	6866	6620	7255	-246	-3,7	635	8,8	389	5,4
Витрати на збут	3908	27	5	-3881	-14374,1	-22	-440	-3903	-78060
Інші операційні витрати	2225	1112	1854	-1113	-100,1	742	40	-371	-20
Фінансові витрати	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші витрати	13	0	3	-13	-	3	100	-10	-333,3
Податок на прибуток від звичайної діяльності	88	49	36	-39	-79,6	-13	-36,1	-52	-144,4
Всього	42470	37491	46965	-4979	-13,3	9474	20,2	4495	9,6

З табл. 2.2 можна зробити висновки, що собівартість реалізованої продукції у 2018 р. по відношенню до 2016 р. зросла на 8442 тис. грн або

22,3%. У 2018-2017 рр. зросла на 8129 тис. грн або 21,5%, у 2017-2016 рр. на 313 тис. грн або 1,1%.

Адміністративні витрати у 2018 р. зросли в порівнянні з 2016 роком на 389 тис. грн або 5,4%. У 2018-2017 рр. зросли на 635 тис. грн або 8,8%, у 2017-2016 рр. знизилися на 246 тис. грн або 3,7%.

Враховуючи спад виробництва та отримання доходів у 2017 році менеджмент підприємства вимушено змінив фінансову політику, а саме:

1) за рахунок зменшення реалізації продукції основного виробництва зменшено витрати на її збут в 14 разів;

2) собівартість продукції вдалося утримати на одному рівні з 2016 р., незважаючи на значний ріст тарифів на енергоносії на 11,8 % та ріст мінімальної заробітної плати більше як у 2 рази (з 1378 грн. станом на 1 січня 2016 року до 3200 грн. станом на 1 січня 2017 року).

3) зменшено адміністративні витрати на 3,7 % за рахунок скорочення штатних одиниць, що є дієвим заходом, але не завжди функціональним;

4) за рахунок зменшення діяльності допоміжних виробництв у 2 рази або на 1113 тис. грн. зменшено інші операційні витрати. Інші операційні доходи відповідно зменшились, але на 507 тис. грн., що є позитивним чинником.

Всі ці заходи дали можливість утримати підприємство прибутковим, про що свідчить сплачений до Державного бюджету України податок на прибуток у сумі 49 тис. грн.

Загалом витрати підприємства у 2018 р. в порівнянні з 2016 р. зросли на 4495 тис. грн або 9,6%. У 2018-2017 рр. зросли на 9474 тис. грн або 20,2%, у 2017-2016 рр. загальні витрати знизилися на 4979 тис. грн або 13,3%.

Таким чином, за період 2016-2018 років враховуючи спад економіки у 2017 році, за рахунок покращення ділової активності ДП «Київське лісове господарство» не лише зберегло державну власність та види діяльності, вчасно виплачувало заробітну плату працівникам та було прибутковим і сплачувало

податки, а і збільшило свої доходи на 8,9 % або на 4191 тис. грн. та покращило матеріально-технічну базу підприємства і збільшило вартість активів, що наведено далі в таблиці 2.3.

Стабільність фінансового стану багато в чому залежить від оптимальності структури джерел капіталу (співвідношення власних і позикових коштів), оптимальності структури активів підприємства у першу чергу від співвідношення основних і оборотних коштів, а також від урівноваженості активів і пасивів підприємства [1].

Велике значення для оцінки фінансового стану має горизонтальний і вертикальний (структурний) аналіз активу і пасиву балансу, який базується на порівнянні питомої ваги окремих структурних складових та дає представлення фінансового звіту у вигляді відносних показників. Мета вертикального аналізу полягає в розрахунку питомої ваги окремих статей у підсумку балансу й оцінці його змін. За допомогою вертикального аналізу можна проводити міжгосподарські порівняння підприємств, а відносні показники згладжують негативний вплив інфляційних процесів. Горизонтальний і вертикальний аналіз взаємодоповнюють один одного, на їхній основі будується порівняльний аналітичний баланс [13].

Дані для горизонтального та вертикального аналізу активу і пасиву балансу підприємства представлені у таблицях 2.3 та 2.4.

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки активів ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки, тис. грн

Стаття	2016	2017	2018	Абсолютне і відносне відхилення, тис.грн/ %					
				2017-2016		2018-2017		2018-2016	
				тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Необоротні активи	8215	8222	13341	7	0,1	5119	38,4	5126	38,4

Нематеріальні активи (залишкова вартість)	43	73	56	30	41,1	-17	-30,4	13	23,2
Основні засоби (залишкова вартість)	8106	8080	13226	-26	-0,3	5146	38,9	5120	38,7
Довгострокові біологічні активи	1	1	1	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Незавершені капітальні інвестиції	45	55	45	10	18,2	-10	-22,2	0	0,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	20	13	13	-7	-53,8	0	0,0	-7	-53,8
Оборотні активи	15930	16774	12491	844	5,0	-4283	-34,3	-3439	-27,5
Запаси	4849	4797	5465	-52	-1,1	668	12,2	616	11,3
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	466	1735	2924	1269	73,1	1189	40,7	2458	84,1
Грошові кошти та їх еквіваленти	8349	8521	2598	172	2,0	-5923	-228,0	-5751	-221,4
Інші оборотні активи	2224	1675	1461	-549	-32,8	-214	-14,6	-763	-52,2
Витрати майбутніх періодів	42	46	43	4	8,7	-3	-7,0	1	2,3
Всього вартість активів	24145	24996	25832	851	3,4	836	3,2	1687	6,5

Аналізуючи дані таблиці 2.3, можна зробити такі висновки: в цілому вартість активів підприємства у 2018 р. в порівнянні з 2016 р. збільшились на 1687,0 тис. грн або 6,5%; при цьому необоротні активи зросли на 5126,0 тис. грн або 38,4%, а оборотні активи зменшилися на 3439,0 тис. грн або 27,5%. Збільшення необоротних активів, в основному, відбулося за рахунок зростання основних засобів (їх залишкової вартості). Зменшення оборотних активів

відбулося за рахунок значного зменшення грошових коштів та їх еквівалентів та інших оборотних активів.

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки пасиву ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки, тис. грн

Стаття	2016	2017	2018	Абсолютне і відносне відхилення, тис.грн/%					
				2017-2016		2018-2017		2018-2016	
				тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Власний капітал	19882	19935	22400	53	0,3	2465	11,0	2518	11,2
Зареєстрований (пайовий) капітал	2530	2530	2530	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Капітал у дооцінках	257	300	329	43	14,3	29	8,8	72	21,9
Додатковий капітал	17095	17105	19541	10	0,1	2436	12,5	2446	12,5
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	16	20	20	4	20,0	0	0,0	4	20,0
Цільове фінансування	16	20	20	4	20,0	0	0,0	4	20,0
Поточні зобов'язання і забезпечення	4247	5041	3412	794	15,8	-1629	-47,7	-835	-24,5
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	661	554	717	-107	-19,3	163	22,7	56	7,8
Доходи майбутніх періодів	203	162	111	-41	-25,3	-51	-45,9	-92	-82,9
Інші поточні зобов'язання	3383	4325	2584	942	21,8	-1741	-67,4	-799	-30,9
Всього капіталу, зобов'язань та забезпечень	24145	24996	25832	851	3,4	836	3,2	1687	6,5

Аналізуючи дані таблиці 2.4, можна зробити такі висновки.

Капітал підприємства, зобов'язання та забезпечення у 2018 р. в порівнянні з 2016 р. в цілому зросли на 1687,0 тис. грн. Зростання відбулося за рахунок збільшення власного капіталу на 2518,0 тис. грн або 11,2%, та довгострокових зобов'язань і забезпечень на 4,0 тис. грн або 20%. При цьому поточні зобов'язання і забезпечення скоротились на 835,0 тис. грн або 24,5%.

При проведенні аналізу фінансового стану підприємства застосовуються такі методи, як аналіз за допомогою коефіцієнтів, аналіз на підставі порівняння результатів попередніх років, аналіз на основі даних галузевих показників.

Логічним доповненням до аналізу динаміки і структури оборотних і необоротних активів є аналіз показників майнового стану підприємства.

Показники майнового стану підприємства характеризують стан та структуру активів підприємства у сукупності з джерелами їх покриття (пасивами). Ці показники умовно можна поділити на дві групи: показники, які визначають стан основних засобів, та показники, які визначають стан оборотних коштів [1, с. 63].

Значення коефіцієнтів майнового стану наведені у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз майнового стану ДП «Київське лісове господарство»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення		
				2017/2016	2018/2017	2018/2016
Коефіцієнт зносу	0,67	0,68	0,58	0,01	-0,10	-0,09
Коефіцієнт придатності	0,33	0,32	0,42	-0,01	0,10	0,09
Коефіцієнт оновлення	0,06	0,04	0,2	-0,02	0,16	0,14
Коефіцієнт вибуття	0,001	0,01	0,02	0,009	0,01	0,019
Коефіцієнт оборотності активів	1,58	1,47	1,8	-0,11	0,33	0,22
Фондовіддача	4,76	4,48	4,3	-0,28	-0,18	-0,46

За даними табл. 2.5 можна зробити такі висновки, що основні фонди підприємства у незадовільному стані, оскільки знос фондів дорівнює 58-68%. Найбільше вибуття основних фондів було у 2018 році.

Дані свідчать про збільшення оборотності активів підприємства в 2018 році в порівнянні з 2016 роком на 0,33, тобто про більш ефективне їхнє використання порівняно з 2017 р. Фондовіддача знизилася на 0,18 у 2017-2018 рр.

Необхідно відмітити, що аналіз за допомогою коефіцієнтів дозволяє вивчити такі важливі аспекти фінансового стану, як ліквідність, платоспроможність, рентабельність, положення на ринку цінних паперів.

Оцінка ліквідності підприємства дозволяє проаналізувати його спроможність вчасно й у повному обсязі погасити поточні зобов'язання - короткострокову заборгованість [14].

Коефіцієнт покриття (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт загальної платоспроможності) вимірює загальну ліквідність і показує, наскільки поточні зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань [1, с. 171].

В Україні розроблена Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, яка затверджена Міністерством фінансів України від 14.02.2006 № 170 [12].

За Методикою № 170 коефіцієнт покриття визначає співвідношення усіх поточних активів до поточних зобов'язань і характеризує достатність оборотних засобів підприємства для погашення своїх боргів протягом року [12].

Оптимальне значення цього показника – 1,5–2. Мінімально допустиме значення дорівнює 1.

Якщо коефіцієнт покриття менше 1, це означає, що підприємство є неплатоспроможним у звітному періоді, тобто загальної величини його

оборотних активів недостатньо для погашення всіх поточних зобов'язань. Орієнтовне значення показника може встановлювати і підприємство, виходячи з конкретних умов господарювання і залежно від щоденної потреби підприємства у вільних грошових ресурсах.

Якщо цей показник дуже високий, то це може бути пов'язано із надлишковими виробничими запасами, надплановою завантаженістю готової продукції на складах, невиправданим зростанням дебіторської заборгованості, тобто із уповільненням обертання капіталу.

Постійне зниження коефіцієнта означає зростаючий ризик неплатоспроможності. Слід звернути увагу на те, що в цій методиці при розрахунку коефіцієнта покриття у складі поточних активів не враховуються витрати майбутніх періодів [12].

Розрахункові значення коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності наведені в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз показників платоспроможності та ліквідності ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки

Показник	Нормати в	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення		
					2017- 2016	2018- 2017	2018- 2016
1	2	4	5	6	7	8	9
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	1,5	3,75	3,33	3,66	-0,42	0,33	-0,09
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,8	2,61	2,38	2,06	-0,23	-0,32	-0,55
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2	1,97	1,69	0,76	-0,28	-0,93	-1,21

За даними таблиці 2.6 можна зробити наступні висновки.

Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності) протягом 2016-2018 рр. був більшим, що свідчить про те, що підприємство своєчасно ліквідує борги, однак зменшення коефіцієнта на 0,33 у 2018 р. в порівнянні з 2017 році вказує на зменшення активів підприємства.

Коефіцієнт швидкої ліквідності дорівнює 2,61 грн. у 2016 р., 2,38 грн. у 2017 р., та 2,06 грн. у 2018 р., на кожну гривню поточної заборгованості, що є позитивним показником.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, що протягом 2016-2018 рр. підприємство в змозі погасити поточні зобов'язання. Оцінюється позитивно.

При оцінці рентабельності визначають відношення прибутку до наступного показника: рівню продажів, активам, власному капіталу.

Разом з тим, яких-небудь абсолютних загальноприйнятих значень рентабельності, на які можна орієнтуватися при аналізі, не існує, тому що її показники різко коливаються по галузях. Ріст цих показників по періодах звітності вважається позитивною тенденцією.

Рентабельність продажу (коефіцієнт «прибуток/продажу», (profit margin), (ROS)). Він показує, який прибуток з однієї гривні продажу одержало підприємство.

Рентабельність продажів визначається як відношення чистого прибутку до чистого доходу та множенням одержаного результату на 100.

Рентабельність активів (економічна рентабельність капіталу (ROA- Return on Assets)), фінансовий коефіцієнт, що характеризує ефективність використання всіх активів підприємства.

Зростання загальної і економічної рентабельності в динаміці свідчить про підвищення рівня прибутковості підприємства від використання загального капіталу [1, с. 110].

Рентабельність активів визначається як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості активів та множенням одержаного результату на 100.

Рентабельність власного капіталу (фінансова рентабельність, return on equity (ROE)) характеризує ефективність використання капіталу, вкладеного власниками у підприємство [15].

Рентабельність власного капіталу визначається як відношення чистого прибутку до середньої величини власного капіталу та множенням одержаного результату на 100.

Розрахункові значення показників рентабельності підприємства наведені в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз показників рентабельності ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 роки

Показник	2016 р	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення		
				2017/2016	2018/2017	2018/2016
Рентабельність продажу (ROS)	0,86	0,23	0,05	-0,63	-0,18	-0,81
Рентабельність активів (ROA)	1,35	0,34	0,08	-1,01	-0,26	-1,27
Рентабельність власного капіталу (ROE)	1,60	0,42	0,09	-1,18	-0,33	-1,51

За даними таблиці 2.7 видно, що показники рентабельності невеликі, проте в прибутку. Рентабельність продажів, активів, капіталу має тенденцію на зниження, у 2017-2018 рр. показники знизилися на 0,18, 0,26, 0,33 відповідно. Щоб збільшити рентабельність підприємства, треба приділити увагу рентабельності реалізації лісопродукції. Основними джерелами резервів підвищення рівня рентабельності продажу є збільшення суми прибутку від реалізації лісопродукції і зниження собівартості товарної продукції. Для підрахунку резервів слід розрахувати можливу рентабельність (за умови використання резервів зростання обсягів реалізації продукції та прибутків від реалізації, а також резервів зниження собівартості продукції) і відняти від неї показник фактичної рентабельності.

Умовою й гарантією виживання й розвитку будь-якого підприємства, як бізнес-процесу, є його фінансова стабільність. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно в стані «витримати» несподівані зміни ринкової кон'юктури, і не опинитися на краю банкрутства. Більш того, чим вище його стабільність, тим більше переваг перед іншими підприємствами того ж сектора економіки в одержанні кредитів і залученні інвестицій. Фінансово стійке підприємство вчасно розраховується за своїми обов'язками з державою, позабюджетними фондами, персоналом, контрагентами [18, с. 109].

Фінансова стабільність підприємства – це його надійно-гарантована платоспроможність у звичайних умовах господарювання й випадкових змін на ринку [2].

З позиції довгострокової перспективи фінансова стабільність підприємства характеризується структурою джерел коштів, залежністю від зовнішніх інвесторів і кредиторів. Джерелами засобів підприємства є власний і позиковий капітал. Співвідношення між цими величинами дозволить оцінити довгострокову платоспроможність.

Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу характеризує частку власності самого підприємства у загальній сумі коштів, інвестованих у його діяльність. Чим вищий цей коефіцієнт, то більш фінансово стійким і незалежним від кредиторів є підприємство. Він визначає частку засобів власників підприємства в загальній сумі засобів, вкладених у майно підприємства. Характеризує можливість підприємства виконати свої зовнішні зобов'язання за рахунок використання власних засобів, незалежність його функціонування від позикових засобів [17].

Для оцінки платоспроможності й фінансової стабільності не тільки розраховують співвідношення між поточними активами й поточними зобов'язаннями, але й відокремлюють також їхню різницю. Різниця між поточними активами й поточними зобов'язаннями становлять чистий робочий капітал підприємства (R_k), який також можна використовувати як ступінь

платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Наявність чистого робочого капіталу свідчить про те, що підприємство здатне не тільки сплатити поточні борги, але й має у своєму розпорядженні фінансові ресурси для розширення діяльності та здійснення інвестицій.

Оптимальний розмір чистого робочого капіталу залежить від сфери діяльності, обсягу реалізації, кон'юнктури ринку.

Робочий капітал розраховується за формулою: оборотні активи (р. 1195 ф. №1) – поточні зобов'язання (р. 1695 ф. № 1).

Оптимальний розмір чистого робочого капіталу залежить від сфери діяльності, обсягу реалізації, кон'юнктури ринку.

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) розраховується як співвідношення власного капіталу (р. 1495 ф. №1) до суми активів (р. 1300 ф. №1).

Доповненням до цього показника є коефіцієнт концентрації залученого (позикового капіталу). Коефіцієнт концентрації позикового капіталу характеризує частку позикових коштів у загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу розраховується шляхом ділення поточних і довгострокових зобов'язань компанії (р.1595 ф. + р. 1695 ф. №1) на суму активів (р. 1300 ф. №1).

Чим нижче цей показник, тим менше заборгованість підприємства, тим стійкіше його положення. Ріст цього показника у динаміці означає збільшення частки позикових засобів у фінансуванні підприємства [2].

Сума коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) та коефіцієнт концентрації позикового капіталу дорівнює 1 (чи 100%).

Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу розраховується як співвідношення залученого капіталу (р.1595 ф. + р. 1695 ф. №1) до власного капіталу (р. 1495 ф. №1).

Коефіцієнт співвідношення позикового капіталу і власного (інша назва коефіцієнт важеля), як і перераховані вище показники, цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку фінансової стійкості підприємства [2].

Коефіцієнт має досить просту інтерпретацію: його значення, рівне, наприклад, 0,21, означає, що на кожну 1 гривню власних засобів, вкладених в активи підприємства, приходиться 0,21 коп. позикових. Ріст показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від інвесторів і кредиторів, тобто про деяке зниження фінансової стійкості, і навпаки.

Аналіз показників фінансової стійкості наведений в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

**Аналіз фінансової стійкості ДП «Київське лісове господарство» за
2016-2018 роки**

Показник	2016	2017	2018	Відхилення		
				2017/2016	2018/2017	2018/2016
Робочий капітал	11683	11733	9079	50	-2654	-2604
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,82	0,8	0,87	-0,02	0,07	0,05
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,18	0,2	0,13	0,02	-0,07	-0,05
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	0,21	0,25	0,15	0,04	-0,10	-0,06

За результатами аналізу таблиці 2.8 можна зробити наступні висновки, наявність зменшення чистого робочого капіталу у 2018 році свідчить про те, що платоспроможність та фінансова стійкість в порівнянні з 2017 роком знижується, відповідно, знижується можливість підприємства щодо здатності сплачувати поточні борги на наявності у своєму розпорядженні фінансових ресурсів для розширення діяльності та здійснення інвестицій.

Коефіцієнти власного та позичкових капіталів майже однакові, це означає що підприємство має близько 83% своїх коштів, а 17% запозичених.

Коефіцієнт співвідношення позикового капіталу і власного має досить просте пояснення: на кожну гривню власних коштів, вкладених в активи підприємства, доводиться 0,21 грн, 0,25 грн та 0,15 грн позикових коштів.

Отже, доходи підприємства перевищують витрати, відповідно, підприємство є прибутковим. Однак упродовж 2016-2018 років прибуток має стійку тенденцію до скорочення.

Основні фонди Підприємства характеризують незадовільний стан, так як їх знос дорівнює приблизно 60%.

Величина дебіторської заборгованості розрахунків у 2017 р. знизилася на 52 тис. грн проти 2016 р., однак у 2018 р. зросла на 925 тис. грн проти 2017 року.

Кредиторська заборгованість у 2017 р. збільшилась на 2310 тис. грн проти 2016 року, а у 2018 р. зменшилась на 1279 тис. грн проти 2017 року.

2.3. Аналіз показників ділової активності ДП «Київське лісове господарство»

Ділова активність є широким поняттям й охоплює практично всі аспекти роботи підприємства та передбачає оцінку ринкової ситуації, яка характеризується обсягом виробництва, інвестицій, кількістю і розміром угод, динамікою зайнятості цін, використанням виробничих потужностей, що в кінцевому підсумку у фінансовому аспекті проявляється, передусім, у швидкості обороту його коштів. Ділова активність – характеризує рівень ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів, які впливають на фінансовий результат діяльності підприємства [25, с. 166].

Ділову активність підприємства можна також схарактеризувати такими показниками, як оборотність запасів, оборотність дебіторської заборгованості, оборотність кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт загальної оборотності капіталу характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних у нього ресурсів незалежно від джерел їх утворення. Чим більше значення цього коефіцієнта, тим вищий рівень оборотності запасів, що позитивно відображається на забезпеченні обсягу реалізації продукції [1, с. 179].

Період обороту загального капіталу (активів) відображає кількість днів, протягом яких відбувається повний оборот загального майна підприємства. Розраховується розділивши 365 (кількість днів у періоді) на коефіцієнт оборотності капіталу [1, с. 180].

Скорочення періоду обороту активів підприємства є позитивною ознакою і свідчить про підвищення швидкості обертання загального майна в доходах підприємства. Між коефіцієнтами оборотності і періодами обороту існує обернено пропорційна залежність: чим вищими є показники оборотності, тим нижчими є періоди обертання, і навпаки.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (коефіцієнт оборотності за розрахунками). Показує, скільки оборотів здійснили за рік кошти, вкладені до розрахунків.

Чим більша кількість оборотів, тим швидше підприємство отримує плату від своїх дебіторів.

Зростання коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості означає збільшення швидкості сплати заборгованості підприємству, зменшення продажу в кредит. Зниження цього показника означає збільшення обсягу кредиту, що надає підприємство, тобто зростання купівлі продукції в кредит покупцями [1, с. 182].

Середній термін обороту дебіторської заборгованості (тривалість періоду обороту в днях) – відношення календарного фонду часу за певний період

(наприклад, за рік – 365 днів) до коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості.

Кредиторська заборгованість, на відміну від дебіторської, свідчить про наявність коштів, тимчасово притягнутих підприємством і які мають бути повернені. Період погашення кредиторської заборгованості розраховується за допомогою коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості.

Даний показник свідчить про розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству. Зростання коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості свідчить про підвищення швидкості сплати заборгованості підприємства, а зниження – про зростання купівлі продукції в кредит.

Середній термін обороту кредиторської заборгованості (тривалість періоду обороту в днях) – відношення календарного фонду часу за певний період до коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості.

Період обороту кредиторської заборгованості характеризує середню тривалість відстрочки платежів, що надають підприємству постачальники. Чим більшим він є, тим активніше підприємство фінансує поточну виробничу діяльність за рахунок безпосередніх учасників виробничого процесу (використання відстрочки сплати рахунків постачальникам, замовникам, учасникам, працівникам, державі тощо). Варто врахувати, що велика сума кредиторської заборгованості знижує фінансову стійкість і платоспроможність підприємства. Але кредиторська заборгованість часто дає змогу користуватися «безкоштовними» грошима підприємству.

Оскільки у складі кредиторської заборгованості, крім зобов'язань постачальникам, представлені зобов'язання з отриманих авансів, перед працівниками, перед Пенсійним фондом, перед бюджетом тощо, то можливі деякі викривлення в показнику оборотності кредиторської заборгованості. Для отримання точніших показників оборотності кредиторської заборгованості (як і

дебіторської) до розрахунку показника варто включати лише заборгованість за товари, роботи, послуги.

Аналіз оборотності кредиторської заборгованості необхідно проводити одночасно з аналізом оборотності дебіторської заборгованості. Так, якщо оборотність дебіторської заборгованості є вищою (тобто коефіцієнт оборотності є більшим, а період – меншим) оборотності кредиторської заборгованості, це є позитивним фактором. Взагалі, управління рухом кредиторської заборгованості – це встановлення таких договірних відносин з постачальниками, які ставлять терміни і розміри платежів підприємства постачальникам в залежність від надходження грошових коштів від покупців [1, с. 182-183].

Аналіз ділової активності (щодо використання активів) наведений в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз ділової активності ДП «Київське лісове господарство» (щодо використання активів) за 2016-2018 роки

Показник	2016	2017	2018	Відхилення		
				2017/2016	2018/2017	2018/2016
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу, оборотів	1,22	1,21	1,49	-0,01	0,28	0,27
Період обороту загального капіталу, днів	299	302	245	3	-57	-54
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	12,78	12,34	12,40	-0,44	0,06	-0,38
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	28,56	29,58	29,44	1,02	-0,14	0,88
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, оборотів	14,58	10,08	11,51	-4,51	1,44	-3,07
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	25,00	26,10	31,70	1,10	5,60	6,70
Фондовіддача	4,76	4,48	4,3	-0,28	-0,18	-0,46

З таблиці 2.9 можна зробити висновки, що відбулося зростання коефіцієнта загальної оборотності капіталу на 0,27 у 2018-2016 рр., що відповідно призводить до скорочення періоду обороту загального капіталу, також коефіцієнт загального обертання капіталу перевищує 1, тобто можна говорити про достатню інтенсивність обертання майна в доході. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2018-2016 рр. дещо знизився на 0,38, що означає про збільшення обсягу кредиту, що надає підприємство, тобто зростання купівлі продукції в кредит покупцями. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості у 2017-2016 рр. значно знизився на 4,51, що свідчить про зростання купівлі продукції в кредит, але у 2018-2017 рр. збільшився на 1,44, що свідчить про підвищення швидкості сплати заборгованості підприємства. Зниження Фондовіддачі свідчить про неефективне використання основних засобів в основній діяльності.

Проаналізуємо ділову активність підприємства в розрізі фінансової діяльності:

Коефіцієнт оберненості власного капіталу – відношення чистого доходу від реалізації до середньої за період величини власного капіталу.

Якщо даний показник є занадто великим порівняно з іншими показниками оборотності, це означає значне перевищення рівня продажів над вкладеним капіталом, що веде до зростання кредитних ресурсів і можливості досягнення тієї межі, коли власники можуть втрачати контроль над бізнесом [1, с. 184].

Коефіцієнт оборотності інвестованого капіталу – характеризує швидкість обороту довгострокових і короткострокових інвестицій підприємства, включаючи інвестиції у власний розвиток [1, с. 184]. Розраховується як відношення чистого доходу від реалізації до інвестованого у підприємство капіталу за період.

Інвестований капітал рекомендується визначати як суму власного капіталу і довгострокових зобов'язань підприємства, або як суму власного

капіталу, довгострокових зобов'язань і короткострокових кредитів банків [1, с. 184].

Аналіз ділової активності (щодо використання пасивів) наведений в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз ділової активності ДП «Київське лісове господарство» (щодо використання пасивів) за 2016-2018 роки

Показник	2016	2017	2018	Відхилення		
				2017/2016	2018/2017	2018/2016
Коефіцієнт оборненості власного капіталу	1,87	1,82	2,16	-0,05	0,34	0,29
Період окупності власного капіталу, днів	195,19	200,55	168,98	5,36	-31,57	-26,21
Коефіцієнт оборненості інвестованого капіталу	3,81	3,63	4,09	-0,18	0,46	0,28
Період окупності інвестованого капіталу, днів	95,80	100,55	89,24	4,75	-11,31	-6,56

Аналіз таблиці 2.10 показує, що коефіцієнти обертання власного та інвестованого капіталу протягом періоду зросли, що свідчить про покращення ділової активності в розрізі пасивів. Але необхідно звернути увагу на те, що значення цих показників перевищує значення показників оборотності всього капіталу і оборотних активів. Це означає перевищення продажів над вкладеним капіталом і може призвести до суттєвого зростання фінансового ризику в майбутньому.

Коефіцієнт фінансової незалежності свідчить про те, що підприємство цілком самостійно може впоратися зі своїми обов'язками.

Можна зробити наступні висновки: наявність поступового зменшення чистого робочого капіталу у 2018 році в порівнянні з 2017 роком свідчить про те, що платоспроможність та фінансова стійкість знижуються, отже,

зменшується можливість підприємства щодо сплати поточних боргів, та підприємство матиме у своєму розпорядженні менше фінансових ресурсів для розширення діяльності та здійснення інвестицій.

Коефіцієнти власного капіталу складає понад 80%, це означає що підприємство має понад 80% своїх коштів, а менше 20% складають запозичені кошти.

Рентабельність склала: 2016 рік - 0,83, 2017 рік - 0,23, 2018 рік – 0,05 та фондовіддача: 2016 рік – 4,76; 2017 рік – 4,48, 2018 рік – 4,30. Показники поступово знижуються, що має негативний характер для підприємства.

Підприємству пропоную поступово зменшити дебіторську заборгованість, таким чином вона зможе виплатити кредиторську заборгованість.

Отже, загалом фінансовий стан підприємства ДП «Київське лісове господарство» характеризується як стійкий, підприємство рентабельне та успішно функціонує.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДП «КИЇВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

3.1 Зарубіжний досвід використання показників ділової активності

Фінансовий стан підприємства є важливою характеристикою його ділової активності і надійності. Він визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, є гарантом ефективності діяльності, як самого підприємства, так і його партнерів.

Аналітичне забезпечення фінансового стану господарюючого суб'єкта – це тривалий процес, що вимагає залучення кваліфікованих фахівців з досвідом роботи в галузі фінансового аналізу.

З урахуванням сказаного, особливого значення набуває постановка аналітичної роботи на підприємстві, пов'язаної з вивченням зарубіжного досвіду аналізу і прогнозуванням фінансового стану, тобто ділової активності.

Однак, незважаючи на визначення оцінки фінансового стану в зарубіжній практиці немає більш-менш чітко регламентованого набору фінансових коефіцієнтів. Кожен з авторів визначає склад використовуваних ним показників інтуїтивно, без серйозних обґрунтувань, у результаті чого важко максимально об'єктивно оцінити реальний фінансовий стан підприємства [19, с. 365]

У сучасній економічній літературі ще не вироблено єдиного підходу до визначення сутності фінансового стану. Можна назвати різних фахівців, які досліджують цю проблему. Так Є. Брігхем, Дж. Х'юстон, характеризують фінансовий стан такими параметрами як: раціональність структури активів і пасивів, тобто коштів підприємства та їх джерел; рівень ліквідності і платоспроможності підприємства; ефективність використання майна та рентабельності продукції; ступінь фінансової стійкості. Тобто фінансова

стійкість розглядається як одна з характеристик фінансового стану (ділової активності) [19, с. 365].

Крім того, в зарубіжній практиці немає більш-менш чітко регламентованого набору фінансових коефіцієнтів. Кожен з авторів визначає склад використовуваних їм показників інтуїтивно, без чіткого обґрунтування.

Так, Р. Стівен для аналізу фінансової стійкості рекомендує використовувати 9 коефіцієнтів, Томас Р. Ітільсон – 10 і 7 Роберт С. Хіггінс – [19, с. 368].

Як засвідчив огляд економічної літератури, загальноприйнятої класифікації фінансових коефіцієнтів для розрахунку ділової активності не має. Разом з тим, найбільш часто для розрахунку ділової активності (фінансового стану) використовують ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, рентабельність тощо.

У зарубіжній практиці аналіз ділової активності проводиться здебільшого шляхом коефіцієнтного аналізу за окремими напрямками. Перевага віддається проведенню порівняльного аналізу (тобто дані діяльності підприємства порівнюються з даними діяльності підприємств-конкурентів).

У зарубіжному досвіді в якості характеристики майнового стану підприємства беруться за основу показники оборотності, що визначають ефективність використання вкладеного капіталу у виробничий процес.

Показники рентабельності є обов'язковими елементами аналізу фінансового стану підприємства.

Для прикладу у рамках проведення експрес-аналізу фінансового стану, як одного із елементів аналізу ділової активності підприємства порівняємо оцінку ризику банкрутства підприємства за вітчизняною моделлю Терещенка О.О. та моделлю західного економіста Е. Альтмана, розроблену їм в 1968 році [21].

Модель Терещенка О.О. базується на застосуванні методології дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вибіркової

сукупності вітчизняних підприємств і комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі використання матричних моделей [21].

Модель Терещенка О.О. визначається за формулою:

$$Z=1,5x_1 +0,08x_2 +10 x_3+5 x_4+0,3 x_5+0,1 x_6.$$

Якщо, $Z>2$ – підприємство є фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство;

$1<Z<2$ – у підприємства порушено фінансову рівновагу (фінансову стійкість), але йому не загрожує банкрутство за умови переходу на антикризове управління;

$0<Z<1$ – підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів;

$Z<0$ – підприємство є напівбанкрутом.

Динаміка фінансового стану (ділової активності) за експрес методом наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Оцінка банкрутства за моделлю

О.О.Терещенка ДП «Київське лісове господарство» за 2016-2018 рр.

Фактор	Показник	2016	2017	2018
X1	Cash-Flow (ф.2 2350+аморт. Ф.2 к.2515)/зобов'язання (ф.1 к. 1595+1695)	0,541	0,321	0,6
X2	Валюта балансу (ф.1к. 1300)/зобов'язання (ф.1 к. 1595+1695)	0,453	0,395	0,602
X3	Прибуток (ф. 2 к. 2350)/валюта балансу (ф. 1 к. 1300)	0,134	0,033	0,008
X4	Прибуток (ф. 2 к. 2350)/виручка від реалізації (ф.2 к. 2000)	0,042	0,011	0,002
X5	Виробничі запаси (ф.1 від 1101 до 1104)/виручка від реалізації (ф.2 к. 2000)	0,038	0,039	0,035
X6	Оборотність основного капіталу (виручка від реалізації) (ф.2 к. 2000)/валюта балансу (ф.1 к. 1300)	0,156	0,144	0,177
	Z=	1,364	0,943	1,424

Отже, з табл. 3.1 видно, що динаміка показників упродовж 2016-2018 рр. $Z < 2$, то у ДП «Київське лісове господарство» порушено фінансову рівновагу (фінансову стійкість, як одного із елементів ділової активності), але йому не загрожує банкрутство за умови переходу на антикризове управління.

Оцінка ризику банкрутства підприємств за моделлю Альтмана представляє собою чотирьохфакторну модель, розраховану для ринків, що розвиваються, в тому числі ринку України.

Модель Альтмана для ринків, що розвиваються:

$$Z = 6,56x_1 + 3,26x_2 + 6,72x_3 + 1,05x_4 + 3,25,$$

де Z - інтегральний показник рівня загрози банкрутства;

X_1 - відношення власного оборотного капіталу до суми всіх активів підприємства;

X_2 - відношення нерозподіленого прибутку до суми всіх активів;

X_3 - рівень прибутковості активів;

X_4 - коефіцієнт фінансового ризику;

Таким чином, формулу розрахунок інтегрального показника рівня загрози банкрутства можна представити в такий спосіб:

$$Z = 6,56 * ((p. 1195 \text{ ф. №1} - p. 1695 \text{ ф. №1}) / 1300 \text{ ф. № 1} + 3,26 * (p. 1420 \text{ ф. № 1} / p. 1900 \text{ ф. №1}) + 6,72 * (p. 2090 \text{ ф. № 2} / p. 1300 \text{ ф. № 1}) + 1,05 * (p. 1495 \text{ ф. № 1} / (p.1595 \text{ ф. № 1} + p. 1695 \text{ ф. № 1})) + 3,25$$

Значення показника Z :

$Z > 2,6$ – ймовірність банкрутства незначна, компанія фінансово стійка;

$1,1 < Z < 2,6$ – ситуація не визначена;

$Z < 1,1$ – ситуація критична, з високою часткою ймовірності підприємство збанкрутує в найближчій перспективі.

Оцінка банкрутства за допомогою моделі Альтмана наведена в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Оцінка банкрутства за допомогою моделі Альтмана ДП«Київське лісове господарство» за 2016-2018 рр.

Фактор	Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.
X1	Робочий капітал / активи	0,484	0,469	0,351
X2	Нерозподілений прибуток / активи	0,000	0,000	0,000
X3	ЕВІТ / активи	0,353	0,261	0,310
X4	Власний капітал/ Позиковий капітал	4,664	3,939	6,527
	Z =	13,696	12,222	14,491

Отже, з табл. 3.2 видно, що динаміка показників упродовж 2016-2018 рр. $Z > 2,6$, то ДП «Київське лісове господарство» є фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство.

Діагностика банкрутства являє собою систему цільового фінансового аналізу, спрямованого на виявлення параметрів кризового розвитку підприємства, що генерують погрозу його банкрутства в майбутньому періоді.

Для діагностики банкрутства використовуються і коефіцієнти Бівера, які визначають показники фінансової стабільності підприємства в рамках аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможного підприємства.

Коефіцієнт Бівера розраховується як співвідношення суми чистого прибутку (р. 2350 ф. №2) та амортизації (р. 2515 ф. №2) до суми довгострокових (р. 1595 ф. №1) та поточних зобов'язань (р. 1695 ф. № 1).

$$Кб \text{ у } 2016 \text{ р.} = (325 + 1218) / (16 + 4247) = 0,362$$

$$Кб \text{ у } 2017 \text{ р.} = (83 + 1002) / (20 + 5041) = 0,214$$

$$Кб \text{ у } 2018 \text{ р.} = (21 + 1354) / (20 + 3412) = 0,401$$

Показник протягом двох років перевищує 0,2, що означає задовільну структуру балансу. Підприємство на межі банкрутства не перебуває.

Тобто, порівнюючи результати оцінки банкрутства за моделями, які широко застосовуються в Україні та за кордоном, можна зробити висновок про отримання майже ідентичного результату щодо оцінки фінансового стану підприємства, хоча і в одній і в другій моделі є свої переваги та недоліки у практичному застосуванні.

3.2. Основні напрями підвищення ділової активності ДП «Київське лісове господарство»

Ефективність діяльності підприємства в значній мірі залежить від розробленої системи шляхів і напрямів їх реалізації щодо раціоналізації рівня ділової активності та своєчасності прийняття оперативних управлінських рішень. Для підтримання високого рівня ділової активності підприємства, необхідно пам'ятати, що основою отримання прибутку є додержання співвідношення, щоб вартість використаних ресурсів була менша, ніж вартість проданих товарів.

Проаналізувавши існуючий стан ділової активності на підприємстві доцільно впровадити напрямами її підвищення, серед яких:

- підвищення ефективності діяльності підприємства, яке здійснюється за рахунок прискорення обертання ресурсів і скорочення періоду їх обороту;
- збільшення числа обертів, що можливе шляхом скорочення періоду виробництва або скорочення періоду обігу;
- скорочення періоду виробництва, яке потребує вдосконалення технології, модернізації і автоматизації виробництва; скорочення періоду обігу, що потребує більш ефективного і раціонального використання ресурсів, прискорення документообороту і розрахунків. Чим швидше обертаються ресурси підприємства, тим менший обсяг їх потрібен для здійснення операційної діяльності і тим ефективніша діяльність підприємства;

- підвищення продуктивності праці за рахунок преміювання працівників та кращого мотивування їх, а також за рахунок створення гідних умов роботи (працівники повинні бути забезпечені потрібним спецодягом, мати по 5 хвилин перерви кожну годину, тощо);

- покращення структури матеріаломісткості виробництва (перегляд затрат сировини та матеріалів, максимальне використання залишків сировини, закупівля матеріалу тільки за потребою, щоб останній не залишався на складі, тощо);

- підвищення фондоозброєності, за рахунок збільшення основних фондів, за допомогою реінвестування вільних коштів у виробництво [7, с. 128].

Щоб здійснити виконання перелічених напрямів підвищення ділової активності підприємства, потрібно виконати певний набір заходів:

- прискорення науково-технічного та організаційного прогресу, що досягається за рахунок підвищення техніко-технологічного рівня виробництва, організаційних систем управління, швидкого оновлення обладнання);

- удосконалення організаційної структури, за рахунок перегляду повноважень кожного працівника підприємства;

- поліпшення структури виробництва, зокрема підвищення коефіцієнтів завантаженості та оборотності шляхом збільшення обсягу продукції;

- підвищення конкурентоспроможності продукції та послуг, за рахунок підвищення якості товару та послуг, які виробляє;

- розвиток та вдосконалення ЗЕД даного підприємства, тобто підприємство повинне спробувати налагодити зв'язки з сусідніми країнами [1, с. 163].

Однак, на сьогодні ДП «Київське лісове господарство», як і інші господарства лісової галузі, знаходяться у важких умовах виживання. Вплив таких факторів як конкуренція, недосконалість законодавства, податковий

тягар тощо вкрай негативно діє на фінансово-господарську діяльність підприємства, тобто на його ділову активність.

Основними напрямками підвищення ділової активності підприємства може бути розширення ринку збуту лісопродукції, досягнення збалансованості та рівномірності вхідних та вихідних потоків грошових та матеріальних ресурсів, отримання високих прибутків, хоча б на рівні запланованих тощо.

З огляду на вказане пропонуються ряд наступних заходів:

- здійснення заходів щодо зниження собівартості виробництва лісопродукції (рівень її зростання у 2018 році порівняно з 2016 склав 28,7%);
- проведення швидкої реалізацію лісопродукції, не затримуючи її на нижньому та верхньому складі;
- розблокування поставки на експорт дров'яної деревини, що дозволить не тільки збільшити реалізацію продукції, а і збільшити наповнення податками місцеві бюджети (надходження рентної плати);
- звільнення від сплати дивідендів з прибутку у випадку спрямування коштів на оновлення основних засобів необхідних для ведення лісового господарства;
- збільшення лісистості території підприємства та раціональне лісокористування;
- слідкувати за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості;
- проведення контролю за станом розрахунків за простроченою дебіторською заборгованістю, використовувати систему штрафних санкцій, страхування для зниження величини можливих збитків та безнадійної дебіторської заборгованості;

Усі вище перелічені заходи допоможуть досягти необхідного рівня фінансової стабільності та підвищити показники ділової активності. Тому підприємству необхідно систематично проводити аналіз фінансового стану,

однією з складових якою є оцінка ділової активності та ефективності господарювання підприємства.

Також серед діючих факторів і резервів підвищення ділової активності можна виділити чотири групи: фінансово-економічні, що безпосередньо впливають на кінцеві результати підприємства, та три групи непрямих факторів: соціальні, інформаційні та екологічні.

Серед фінансово-економічних факторів важливе місце належить підвищенню ефективності використання оборотних коштів, удосконалення управління прибутком, запровадження маркетингових заходів, підвищення ефективності тарифної політики.

Серед соціальних факторів важливим для підприємства ДП «Київське лісове господарство» є підвищення якості роботи управлінського персоналу, який повинен постійно налагоджувати роботу із зовнішніми управлінськими структурами, забезпечувати впровадження прогресивних інформаційних технологій на підприємстві та забезпечувати доступність інформації для низових структур.

У сучасних умовах господарювання для всіх господарюючих суб'єктів важливе місце займають екологічні фактори, серед яких виділяють покращення виробничої інфраструктури з урахуванням екологічних вимог та удосконалення робочих процесів дизелів з підвищення рівня паливної економічності.

Підвищення ділової активності може бути пов'язане з прямим поліпшенням ефективності, наприклад, прискорення обігу оборотних коштів за рахунок скорочення заборгованості, та непрямим, таким як, підвищення мотивації працівників, що в кінцевому рахунку призведе до поліпшення фінансових результатів.

3.3. Оцінка стійкості економічного зростання підприємства

Актуальність і значимість оцінки економічної стійкості підприємства, зумовлені тим, що в умовах сучасної економіки на підприємство діє багато різноманітних негативних факторів, які можуть похитнути його стабільне та прибуткове існування. Такими факторами є постійні зміни у законодавстві, підвищення рівня конкуренції у глобальних масштабах, зростання динамічності кон'юнктури національного ринку тощо.

Для оцінки ефективності використання ресурсів, залучених до обороту підприємства, використовують так зване «Золоте правило економіки», яке ще називають умовою стійкого економічного зростання:

$$T_{\text{прЧП}} > T_{\text{прД}} > T_{\text{прА}} \quad (3.1)$$

де $T_{\text{прЧП}}$ – темп зміни чистого прибутку;

$T_{\text{прД}}$ – темп зміни загальної величини доходів підприємства;

$T_{\text{прА}}$ – темп зміни суми активів (сукупного капіталу) підприємства.

Ця формула означає наступне:

- економічний потенціал підприємства зростає (розширюються масштаби його діяльності);

- обсяг реалізації підвищується вищими темпами в порівнянні зі збільшенням економічного потенціалу (ресурси підприємства використовуються ефективніше);

- прибуток підприємства зростає випереджаючими темпами (що свідчить про відносне зниження витрат виробництва й обігу).

За умови дотримання нерівності (3.1) досягається оптимальна ефективність використання активів.

Співвідношення між динамікою величини доходів і динамікою задіяних ресурсів визначає характер економічного зростання.

Економічне зростання господарської діяльності може бути досягнуто як екстенсивним, так і інтенсивним шляхами. Перевищення темпів зростання загальних доходів над темпами зростання загального капіталу (активів) свідчить про інтенсивне економічне зростання. Перевищення темпів зростання

чистого прибутку над темпами зростання доходів свідчить про ефективність використання активів

«Золоте правило економіки» можна розширити до наступного вигляду:

$$T_{\text{пр(ЧП)}} > T_{\text{прОП}} > T_{\text{прЧД}} > T_{\text{прА}} \quad (3.2)$$

де ЧП – чистий прибуток;

ОП – операційний прибуток;

ЧД – чистий дохід;

А – загальна сума активів (валюта балансу).

Зміст цієї нерівності означає, що з розширенням масштабів діяльності підприємства, його кінцевий фінансовий результат має зростати швидшими темпами, ніж зростання фінансового результату від основної діяльності, який, в свою чергу, має зростати швидшим темпом, ніж зростання доходів, а доходи – швидшим темпом, ніж зростання загального капіталу.

Якщо ця нерівність не виконується необхідно виявити причини відхилення. Основними з них можуть бути:

- неефективне використання виробничих ресурсів;
- значне зростання витрат виробництва і обігу в результаті зростання цін на сировину, матеріали, обладнання тощо;
- значні фінансові витрати, пов'язані з обслуговуванням позикового капіталу (в результаті цього приріст чистого прибутку може бути меншим за приріст операційного прибутку);
- недостатня ефективність інвестиційної діяльності;
- перевищення інших витрат над іншими доходами, надзвичайних витрат над надзвичайними доходами.

Порушення оптимальної умови можливе також за рахунок вкладання коштів в активи, пов'язані з освоєнням нових перспектив розвитку бізнесу, реконструкції і модернізації існуючих підрозділів тощо. Така діяльність, як правило, пов'язана зі значними вкладеннями фінансових ресурсів, які окупляться лише в довгостроковій перспективі.

Оцінка дотримання підприємством «Золотого правила економіки» наведені у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Оцінка дотримання підприємством «Золотого правила економіки» за 2016-2018 рр.

Показник	Темп приросту за 2016 р., %	Дотримання умови «Золотого правила економіки»	Темп приросту за 2017 р., %	Дотримання умови «Золотого правила економіки»	Темп приросту за 2018 р., %	Дотримання умови «Золотого правила економіки»
Приріст чистого прибутку	-96,928	-	-74,462	-	-74,699	-
Приріст операційного прибутку	-76,684	Не дотримується	-51,782	Не дотримується	-53,164	Не дотримується
Приріст чистого доходу	-13,164	Не дотримується	-4,446	Не дотримується	26,501	Не дотримується
Приріст активів	1,271	Не дотримується	3,525	Не дотримується	3,345	Дотримується

З таблиці 3.3 видно, що, крім приросту активів всі результативні показники, які підлягають оцінці, демонструють скорочення. З чого можна зробити висновок, що протягом 2016-2018 року економічного зростання на підприємстві не спостерігається, а збільшення доходів від реалізації не дало достатнього позитивного результату.

Причини, що викликали зменшення ефективності діяльності підприємства, а також інші фактори, які негативно вплинули на його діяльність, були виявлені в ході аналізу.

ДП «Київське лісове господарство», як і будь-яке інше підприємство, як соціально-економічна система може успішно функціонувати у зовнішньому середовищі, якщо вона має відповідний запас стійкості, який дає змогу

освоювати нові ринкові правила гри, нові способи фінансово-господарської діяльності і змінюватися з тією ж швидкістю, що і зовнішнє середовище.

На сьогодні, запровадження мораторію на експорт дров'яної деревини (лісу кругляку), відсутність ринку збуту лісо продукції на внутрішньому ринку істотно вплинули на стійкість роботи підприємства та продемонстрували його слабку сторону. Внаслідок цього, ДП «Київське лісове господарство» з кожним роком отримує прибутку все менше і менше (з 325,0 тис. грн за 2016 до 21,0 тис. грн за 2018).

Тому на сьогодні актуальним є питання розробки та використання у практиці підприємства такої системи менеджменту, яка б ставила за мету ефективне функціонування підприємства у поточному періоді, та створити висів потенціал його розвитку на перспективу.

Для аналізу стійкості економічного зростання рекомендується використовувати показник темпу зростання власного капіталу, що визначається як відношення отриманого чистого прибутку до величини власного капіталу

Зростання власного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку є найбільш надійним джерелом забезпечення економічного розвитку підприємства. На жаль, в ДП «Київське лісове господарство» таке джерело відсутнє, в результаті не здійснення заходів щодо його планування [20].

Крім того, зростання цього показника відображає інтереси контрагентів (свідчить про зростання фінансової стійкості та кредитоспроможності) та власників, для яких він поряд з коефіцієнтом дивідендних виплат відображає зростання їх доходів. Зростання цього показника залежить від ряду факторів, які були розглянуті раніше: реінвестування прибутку, рентабельності продаж, оборотності власних оборотних засобів, забезпеченості власними оборотними засобами, коефіцієнта покриття, співвідношення позикового та власного капіталу. Вплив цих факторів можна дослідити при аналізі наступної моделі стійкого зростання [20]:

$$TR = (РiП / ЧП) \times (ЧП / ОП) \times (ОП / ВО) \times (ВО / ОЗ) \times (ОЗ / КЗ) \times (КЗ / ВК), \quad (3.3)$$

де TR – темп зростання власного капіталу;

РiП – реінвестований прибуток, ф. 2 (ряд. 2350 – ф. 4 ряд. 4200)

ЧП – чистий прибуток, ф. 2 ряд. 2350;

ОП – обсяг продаж, ф. 2 ряд. 2000;

ВО – власні оборотні засоби, ф. 1 (ряд. 1195 – ряд. 1695)

ОЗ – оборотні засоби, ф. 1 (ряд. 1195)

КЗ – короткострокова заборгованість, ф. 1 (ряд. 1695)

ВК – власний капітал, ф. 1 (ряд. 1495).

Проведений аналіз темпів зростання власного капіталу засвідчив про його спадання (2016 – 0,015, 2017 – 0,003, 2018 – 0,0007), що свідчить про зниження показника фінансової стійкості та і взагалі платоспроможності підприємства.

Отже, результати фінансового аналізу дозволяють виявити вразливі місця, що потребують особливої уваги. Досить часто є достатнім виявити ці місця, щоб розробити заходи по їх усуненню і по їх ліквідації

ВИСНОВКИ

За результатами виконання завдань, поставлених в кваліфікаційній роботі відповідно до зазначеної мети, можна зробити наступні висновки.

1. Визначено сутність ділової активності, яка має тісний зв'язок з іншими важливими характеристиками підприємства. Вона значно впливає на інвестиційну привабливість, фінансову стійкість, кредитоспроможність. Висока ділова активність підприємства мотивує потенційних інвесторів до співпраці з підприємством, до вкладання коштів або здійснення комерційних угод. Ділова активність є однією з найважливіших характеристик підприємства і може бути кількісно оцінена за допомогою певних показників.

2. Охарактеризовані основні показники ділової активності, де крім дослідження основних її кількісних показників, обов'язково треба аналізувати виконання планових показників, що відображають діяльність підприємства, їх динаміку. Особлива увага має приділятися аналізу ефективності використання ресурсів, темпів зростання обсягу реалізації, авансованого капіталу, прибутку. При цьому темпи зростання обсягу реалізації повинні перевищувати зростання авансованого капіталу, а темпи зростання прибутку – перевищувати темпи зростання реалізації.

3. Обґрунтовано взаємозв'язок ділової активності підприємства з його фінансовою стійкістю та платоспроможністю, розглянуті залежності дають можливість ґрунтовніше досліджувати окремі характеристики фінансового стану на основі врахування взаємозв'язків між їх статичними та динамічними параметрами. Співвідношення оборотностей активів і власного капіталу характеризує ефективність використання та формування структури джерел утворення майна, а також створює базу для оцінки впливу якісних показників ділової активності на фінансову стійкість. Дослідження взаємної залежності між показником співвідношення оборотності активів і власного капіталу та

коефіцієнтом фінансової незалежності на початок періоду дозволило виявити її взаємозв'язок з показниками динаміки, який можна охарактеризувати як дію динамічного важеля. В залежності від значення цього співвідношення (більше або менше одиниці) вплив приросту майна на фінансову стійкість буде негативним чи позитивним. Цю особливість можна використовувати як у ретроспективному аналізі для вивчення взаємозв'язку ефективності та ризику, так і для прогнозування фінансової стійкості.

4. Висвітлено історію розвитку ДП «Київське лісове господарство», яке було створено на державній власності і входить до сфери управління Київського обласного та по м. Києву управління лісового та мисливського господарства. Підприємство створене з метою ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів а також охорони, відтворення та раціонального використання державного мисливського фонду на території мисливських угідь, наданих у користування підприємству.

5. Здійснено аналіз фінансового стану підприємства. Загальні значення проаналізованих показників наступні: доходи підприємства перевищують витрати, відповідно, підприємство є прибутковим. Однак упродовж 2016-2018 років прибуток має стійку тенденцію до скорочення. У 2018 році ДП «Київське лісове господарство» переглянуло свою управлінську діяльність та ділову активність, а саме змінена цінова політика за рахунок росту цін на сировину та продукцію деревини, збільшено об'єм реалізації в порівнянні з 2017 роком. Тому, в порівнянні з 2017 роком чистий дохід від реалізованої продукції різко зріс на 9598 тис. грн (на 20,9 %), при цьому інші доходи не збільшено. Це підтверджує ріст собівартості продукції на 8129 тис. грн, адміністративних та інших витрат на 1377 тис. грн при тому, що мінімальна заробітна плата зросла лише на 16 % (до 3723 грн станом на 01.01.2018 р.). Значний ріст собівартості реалізованої продукції та інших витрат вплинули на зменшення прибутку підприємства, а відповідно податку на прибуток сплачено на 36,1 % менше ніж у 2017 році. Основні фонди

Підприємства у не задовільному стані, так як їх знос дорівнює приблизно 60%. Величина дебіторської заборгованості розрахунків у 2017 р. знизилася на 52 тис. грн проти 2016 р., однак у 2018 р. зросла на 925 тис. грн проти 2017 року. Кредиторська заборгованість у 2017 р. збільшилась на 2310 тис. грн проти 2016 року, а у 2018 р. зменшилась на 1279 тис. грн проти 2017 року. Коефіцієнт фінансової незалежності свідчить про те, що підприємство цілком самостійно може впоратися зі своїми обов'язками. За 2018 рік коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості дещо зменшився. Це свідчить про те, що збільшилась середня кількість днів погашення заборгованості. Поступове зменшення чистого робочого капіталу у 2018 році в порівнянні з 2017 роком свідчить про те, що платоспроможність та фінансова стійкість знижуються, отже, зменшується можливість підприємства щодо сплати поточних боргів, підприємство матиме у своєму розпорядженні менше фінансових ресурсів для розширення діяльності та здійснення інвестицій.

6. Проведено аналіз показників ділової активності підприємства, який свідчить, що зростання коефіцієнта загальної оборотності капіталу не призводить до скорочення періоду обороту загального капіталу, також коефіцієнт загального обертання капіталу перевищує 1, тобто можна говорити про достатню інтенсивність обертання майна в доході. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2018-2016 рр. дещо знизився, що означає про збільшення обсягу кредиту, що надає підприємство, тобто зростання купівлі продукції в кредит покупцями.

Коефіцієнти обертання власного та інвестованого капіталу протягом періоду зросли, що свідчить про покращення ділової активності в розрізі пасивів. Але необхідно звернути увагу на те, що значення цих показників перевищує значення показників оборотності всього капіталу і оборотних активів. Це означає перевищення продажів над вкладеним капіталом і може призвести до суттєвого зростання фінансового ризику в майбутньому.

7. Визначено основні напрями підвищення ділової активності підприємства, що забезпечить розширення ринку збуту лісопродукції, досягнення збалансованості та рівномірності вхідних та вихідних потоків грошових та матеріальних ресурсів, отримання високих прибутків, хоча б на рівні запланованих.

8. Розглянуто зарубіжний досвід використання показників ділової активності, де аналіз проводиться здебільшого шляхом коефіцієнтного аналізу за окремими напрямками. Перевага віддається проведенню порівняльного аналізу (тобто дані діяльності підприємства порівнюються з даними діяльності підприємств-конкурентів). У зарубіжному досвіді в якості характеристики майнового стану підприємства беруться за основу показники оборотності, що визначають ефективність використання вкладеного капіталу у виробничий процес.

9. Проведено оцінку стійкості економічного зростання ДП «Київське лісове господарство», яке, як і будь-яке інше підприємство, може успішно функціонувати у зовнішньому середовищі, якщо воно має відповідний запас стійкості, що дає змогу освоювати нові ринкові правила гри, нові способи фінансово-господарської діяльності і змінюватися з тією ж швидкістю, що і зовнішнє середовище. Запровадження мораторію на експорт дров'яної деревини (лісу кругляку), відсутність ринку збуту лісопродукції на внутрішньому ринку істотно вплинули на стійкість роботи підприємства та продемонстрували його слабку сторону. Внаслідок цього, ДП «Київське лісове господарство» з кожним роком отримує прибутку все менше і менше (з 325,0 тис. грн за 2016 до 21,0 тис. грн за 2018).

Отже, загалом фінансовий стан підприємства ДП «Київське лісове господарство» характеризується як стійкий, підприємство рентабельне, дотримується чіткої фінансової політики, проводить стабільну економічну діяльність та ділову активність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багацька К.В. , Говорушко Т.А., Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: підручник. – К., 2014. – с. 320 с.
2. Базилюк В.Ю. Проблеми оцінки фінансової стійкості підприємств та напрями їх покращення на прикладі ТОВ «Рівень ЛТД» / Студентський вісник Національного Університету Водного Господарства та Природокористування / – випуск 2 (4) – 2015
3. Варавка В. В. Аналіз ділової активності як інструмент управління грошовими потоками підприємства / В. В. Варавка // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - № 2. - С. 184 - 191.
4. Васильчак С. В. Основні підходи до організації управління фінансовими ресурсами підприємства / С. В. Васильчак, О. Р. Жидяк // Економіка АПК. - 2011. - № 10. - С. 78-80.
5. Гайдис Н.М. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посібн. / Н.М. Гайдис. – Львів: Вид-во ЛБІ НБУ, 2006. – С. 414.
6. Герасимчук З.В. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник/ З.В.Герасимчук, І.М.Вахович. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Луцьк: Надстир'я, 2007. – 412с.
7. Джеппарова С.С., Харченко В.О. / Сучасні аспекти аналізу фінансового стану підприємства // Культура народів Причорномор'я. — 2012. — № 252. — С. 26-31.
8. Ковальчук Т. М., Вергун А.І. Аналіз взаємозв'язку показників ділової активності та фінансової стійкості підприємства / Економічний аналіз: зб. наук. праць / ТНЕУ: Видавничо-поліграфічний центр ТНЕУ «Економічна думка», 2015. – Том 21. – No 2. – С. 108-114.

9. Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О. та ін / Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с
10. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 223 с.
11. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник - К.: Вид-во "Хай-Тек Прес", 335с.
12. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, яка затверджена Міністерством фінансів України від 14.02.2006 № 170. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>
13. Обущак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства//Актуальні проблеми економіки. – К. – 2009, № 9, - 92-100 с.
14. Партин Г.О., Загородній А.Г., Корягін М.В., Височан О.С. та ін. Теорія бухгалтерського обліку. Навчальний посібник (рек. МОН України) – Львів. Магнолія плюс – 2006 – 240 – с.;
15. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2007. – 488 с.
16. Пономаренко О.І., Перестюк М.О., Бурим В.М. Сучасний економічний аналіз у 2-х частинах. Макроекономіка. Навчальний посібник для економічних та математичних спеціальностей. Вища школа-2004 - 207 с.
17. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Підручник для ВНЗ (рек. МОН України). – 2-е вид. – Тернопіль. Економ. думка – 2004 -416-с.
18. Слободян, Н. Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика / Економічний аналіз : зб. наук. праць / ТНЕУ: – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр ТНЕУ «Економічна думка», 2014. – Том 18. – № 2. – С. 239-245.
19. Сорока Й. Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання // Науковий вісник

Ужгородського університету : Серія: Економіка / Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2015. – Вип.2 (46). – С. 363–367:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/10847>

20. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: практикум. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) – Львів. Новий світ -2006 – 280 – с.;
21. Терещенко О., Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства / Економіка України.-2003-№ 8. – С. 38-44.
22. Хелферт, Э. Техника финансового анализа – [пер. с англ. под ред. Л. П. Белых]. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 663 с.
23. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : підручник / – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
24. Шеремет, А. Д. Методика финансового анализа – М. : ИНФРА–М, 1995. – 176 с.
25. Школьник І. О., Фінансовий аналіз: навчальний посібник / за заг. ред. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 368 с.

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2530	2530
Капітал у дооцінках	1405	225	257
Додатковий капітал	1410	17964	17095
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	20719	19882
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525	31	16
Усього за розділом II	1595	31	16
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	217	661
розрахунками з бюджетом	1620	365	361
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	445	23
розрахунками з оплати праці	1630	1077	507
одержаними авансами	1635	658	877
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	1	6
Поточні забезпечення	1660		1518
Доходи майбутніх періодів	1665	250	203
Інші поточні зобов'язання	1690	79	91
Усього за розділом III	1695	3092	4247
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Б А Л А Н С	1900	23842	24145

Директор

Головний бухгалтер

(підпис)

Рибак Р.В.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Козловець Н.В.
(прізвище, ініціали)

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
	2017	01	01
за ЄДРПОУ		00991373	

Підприємство: ДП "Київське лісове господарство"
(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016 р.

Форма №2

Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	37903	43649
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(29370)	(25270)
Валовий:			
прибуток	2090	8533	18379
збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	1649	10141
Дохід від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(6866)	(5701)
Витрати на збут	2150	(3908)	(7243)
Інші операційні витрати	2180	(2225)	(9794)
Витрат від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	5782
збиток	2195	(2817)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	266	264
Інші доходи	2240	2977	7446
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(13)	(592)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	413	12900
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	88	2322
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	325	10578
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	325	10578

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6376	7535
Витрати на оплату праці	2505	13313	14308
Відрахування на соціальні заходи	2510	2501	5124
Амортизація	2515	1218	1181
Інші операційні витрати	2520	19557	17543
Р а з о м	2550	42965	45691

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Директор

Головний бухгалтер

(підпис)

 (підпис)

Рибак Р.В.
(ініціали і прізвище)Козловець Н.В.
(ініціали і прізвище)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство: ДП "Київське лісове господарство"
Територія: Україна
Організаційно-правова форма господарювання: Державне підприємство
Вид економічної діяльності: Лісівництво та інша діяльність у лісовому
Середня кількість працівників¹: 202
Адреса, телефон: м.Київ, вул. Святошинська, 30
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)

за СДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

КОДИ		
2017	12	31
	00991373	
	80375000	
	140	
	02.10	

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 року

Форма №1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	43	73
первісна вартість	1001	147	195
накопичена амортизація	1002	104	122
Незавершені капітальні інвестиції	1005	45	55
Основні засоби	1010	8 106	8 080
первісна вартість	1011	24 778	25 549
знос	1012	16 672	17 469
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020	1	1
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	1	1
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	20	13
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	8 215	8 222
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4 849	4 797
у тому числі: Виробничі запаси	1101	1 684	1 903
Незавершене виробництво	1102	2 385	2 374
Готова продукція	1103	780	520
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110	1	1
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	466	1 735
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	221	185
з бюджетом	1135	1 738	1 117
у тому числі з податку на прибуток	1136	744	695
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	15	15
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	199	179
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 349	8 521
у тому числі: Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	8 349	8 521
Витрати майбутніх періодів	1170	42	46
Інші оборотні активи	1190	50	178
Усього за розділом II	1195	15 930	16 774
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Б А Л А Н С	1300	24 145	24 996

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 530	2 530
Капітал у дооцінках	1405	257	300
Додатковий капітал	1410	17 095	17 105
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	19 882	19 935
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525	16	20
Усього за розділом II	1595	16	20
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	661	554
розрахунками з бюджетом	1620	361	1 046
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	23	421
розрахунками з оплати праці	1630	507	1 847
одержаними авансами	1635	877	876
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	6	10
Поточні забезпечення	1660	1 518	
Доходи майбутніх періодів	1665	203	162
Інші поточні зобов'язання	1690	91	125
Усього за розділом III	1695	4 247	5 041
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
БА Л А Н С	1900	24 145	24 996

Керівник

Бухгалтер

Рибак Р.В.
(прізвище, ініціали)Козловець Н.В.
(прізвище, ініціали)

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
	2018	01	01
за ЄДРПОУ		00991373	

Підприємство: ДП "Київське лісове господарство"
(найменування)

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 р.**

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	36218	37903
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(29683)	(29370)
Валовий:			
прибуток	2090	6535	8533
збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	1142	1649
Дохід від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(6620)	(6866)
Витрати на збут	2150	(27)	(3908)
Інші операційні витрати	2180	(1112)	(2225)
Витрат від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	
збиток	2195	(82)	(2817)
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	48	266
Інші доходи	2240	166	2977
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(13)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	132	413
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	49	88
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	83	325
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	83	325

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6578	6376
Витрати на оплату праці	2505	15273	13313
Відрахування на соціальні заходи	2510	3145	2501
Амортизація	2515	1002	1218
Інші операційні витрати	2520	12055	19557
Р а з о м	2550	38053	42965

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Рибак Р.В.
(ініціали і прізвище)Козловець Н.В.
(ініціали і прізвище)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство: ДП "Київське лісове господарство"
Територія: Україна
Організаційно-правова форма господарювання: Державне підприємство
Вид економічної діяльності: Лісівництво та інша діяльність у лісовому
Середня кількість працівників¹: 191
Адреса, телефон: м. Київ, вул. Святошинська, 30
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)

за СДРПОУ
за КОАТУУ
за КОСГОГ
за КВЕД

КОДИ		
2018	12	31
00991373		
80375000		
140		
02.10		

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 року

Форма №1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	73	56
первісна вартість	1001	195	195
накопичена амортизація	1002	122	139
Незавершені капітальні інвестиції	1005	55	45
Основні засоби	1010	8 080	13 226
первісна вартість	1011	25 549	31 663
знос	1012	17 469	18 441
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020	1	1
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	1	1
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	13	13
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	8 222	13 341
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4 797	5 465
у тому числі: Виробничі запаси	1101	1 903	2 527
Незавершене виробництво	1102	2 374	2 645
Готова продукція	1103	520	293
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110	1	1
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 735	2 924
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	185	227
у тому числі з податку на прибуток	1135	1 117	797
	1136	695	659
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	15	19
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	179	189
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 521	2 598
у тому числі: Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	8 521	2 598
Витрати майбутніх періодів	1170	46	43
Інші оборотні активи	1190	178	228
Усього за розділом II	1195	16 774	12 491
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Б А Л А Н С	1200	24 996	25 832

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 530	2 530
Капітал у дооцінках	1405	300	329
Додатковий капітал	1410	17 105	19 541
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	19 935	22 400
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525	20	20
Усього за розділом II	1595	20	20
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	554	717
розрахунками з бюджетом	1620	1 046	1 297
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	421	116
розрахунками з оплати праці	1630	1 847	459
одержаними авансами	1635	876	606
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	10	9
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665	162	111
Інші поточні зобов'язання	1690	125	97
Усього за розділом III	1695	5 041	3 412
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
БАЛАНС	1900	24 996	25 832

Директор

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Рибак Р.В.
(прізвище, ініціали)Козловець Н.В.
(прізвище, ініціали)

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2019	01	01
00991373		

Підприємство: ДП "Київське лісове господарство"
(найменування)

за ЄДРПОУ

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 р.**

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	45816	36218
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(37812)	(29683)
Валовий:			
прибуток	2090	8004	6535
збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	822	1142
Дохід від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(7255)	(6620)
Витрати на збут	2150	(5)	(27)
Інші операційні витрати	2180	(1854)	(1112)
Витрат від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	
збиток	2195	(288)	(82)
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	12	48
Інші доходи	2240	336	166
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(3)	(0)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	57	132
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	36	49
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	21	83
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	21	83

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	7282	6578
Витрати на оплату праці	2505	15670	15273
Відрахування на соціальні заходи	2510	3414	3145
Амортизація	2515	1354	1002
Інші операційні витрати	2520	21225	12055
Р а з о м	2550	48945	38053

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Директор

Головний бухгалтер

Рибак Р.В.
(ініціали і прізвище)Козловець Н.В.
(ініціали і прізвище)